

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Gnieźnie**

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO
W 2018 ROKU**

Raport o stanie sanitarnym powiatu gnieźnieńskiego zawiera dane na dzień 31 grudnia 2018 r.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

Spis treści

Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków w 2018 r.	5
1. Zakres nadzoru sanitarnego.	6
2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia.	7
3. Stan sanitarny środków transportu żywności	13
4. Jakość zdrowotna środków spożywczych	14
4.1 Znakowanie środków spożywczych	16
4.2 Nadzór nad obrotem grzybami i przetworami grzybów oraz zatruc grzybami	16
4.3. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF.	16
4.4. Badanie żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO)	17
5. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	18
6. Kosmetyki.	19
7. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego	19
7.1. Kontrole bloków żywienia w szpitalach.	20
7.2. Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty	21
8. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety i żywności.	22
Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi	24
1. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis)	25
1.1. Odra	25
1.2. Różyczka	25
1.3. Polomyelitis (ostre nagminne porażenie dziecięce)	26
2. Gruźlica	26
3. Grypa	27
4. Zakażenia przenoszone drogą krwi. Wirusowe zapalenie wątroby typu C	27
5. Choroby przenoszone drogą pokarmową	28
5.1. Zakażenia bakteryjne	28
5.2. Zakażenia wirusowe	29
5.3. Wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW A)	29
5.4. Włośnica	29
5.5. Zatrucie jadem kiełbasianym (botulizm)	29
6. Choroby odzwierzęce	29
7. Inwazyjna choroba meningokokowa	31
8. Inwazyjna choroba pneumokokowa	31
9. Krztusiec	32
10. Sytuacja epidemiologiczna w szpitalach na terenie powiatu gnieźnieńskiego – ogniska epidemiczne	32
11. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych.	33
Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	35
1. Zaopatrzenie ludności w wodę	36
1.1. Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim	36
1.2. Ocena jakości wody dostarczanej przez wodociągi	37
1.3. Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych	37
1.4. Analiza przekroczeń parametrów fizyko-chemicznych.	38
1.5. Badanie ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju <i>Legionella</i> sp.	39
Pływalnie, kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli.	40
1. Nadzór nad jakością wody na pływalniach	41
1.1. Stan sanitarny pływalni	41
2. Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli.	42
2.1. Nadzór nad jakością wody w kąpieliskach oraz stan sanitarny kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli w 2018 r.	42
2.2. Klasyfikacja jakości wody w kąpieliskach	43

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

2.3. Serwis kąpieliskowy	43
Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	44
1.Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	45
1.1.Ustępy publiczne	46
1.2. Domy Pomocy Społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie i domy dla bezdomnych.....	46
1.3.Obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi hotelarskie.....	46
1.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyższe usługi.....	47
1.5. Obiekty obsługi pasażerów zbiorowego transportu publicznego	48
1.6. Cmentarze, domy przedpogrzebowe	48
1.Zapobiegawczy nadzór sanitarny	50
Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami	51
1. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy.....	52
1.2. Czynniki szkodliwe dla zdrowia (narażenie zawodowe).....	54
2. Choroby zawodowe	56
3.Substancje i preparaty niebezpieczne, prekursory narkotyków, produkty biobójcze, detergenty oraz środki zastępcze	58
Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży.....	59
1.Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży.....	60
1.1.Stan sanitarny budynków, w których funkcjonują placówki dla dzieci i młodzieży.....	60
1.2. Zaplecze sanitarne placówek dla dzieci i młodzieży oraz warunki do utrzymania higieny osobistej.....	60
1.3. Ergonomia wyposażenia placówek dla dzieci i młodzieży	61
1.4. Zapewnienie miejsca na podręczniki i przybory szkolne	61
1.5 Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego	62
1.6. Rozkład zajęć oraz organizacja czasu pobytu w szkole	62
1.7. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży	63
1.8. Żłobki i kluby dziecięce	63
Oświata zdrowotna i promocja zdrowia	64
1. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia	65
2. Realizowane programy zdrowotne	65
2.1. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.....	65
2.2. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV	65
2.3. Profilaktyka nadwagi i otyłości. Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę!”. 66	
2.4. Program „Moje Dziecko Idzie do Szkoły”.....	66
2.5. „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”.....	66
2.6. Zapobieganie chorobom nowotworowym	66
2.7. Zapobieganie chorobom zakaźnym	67
2.8. Światowy Dzień Zdrowia.	67
2.9. Działania edukacyjno-informacyjne na temat niebezpieczeństw związanych ze stosowaniem dopalaczy.	67
2.10. Działania informacyjno-edukacyjne.....	67
Spis wykresów.....	68
Spis tabel	68

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

Szanowni Państwo,

mam przyjemność przekazać Państwu raport pt.: „*Stan sanitarny powiatu gnieźnieńskiego w roku 2018*” zawierający dane statystyczne najistotniejszych zagadnień z zakresu działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej wynikają z zapisów ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 59) i dotyczą ochrony zdrowia publicznego poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej.

Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni kluczową rolę w zapobieganiu i ograniczaniu występowania chorób zakaźnych, prowadzi kontrole w trosce o zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych w obiektach użyteczności publicznej, wykonuje badania laboratoryjne. W przedłożonym Państwu dokumencie, opisano podstawowe aspekty sytuacji epidemiologicznej w powiecie gnieźnieńskim w zakresie chorób zakaźnych i zawodowych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gnieźnie.

Dziękuję za współpracę organom samorządowym, przedsiębiorstwom i instytucjom publicznym i niepublicznym, Policji, Straży i Inspekcji Weterynaryjnej oraz gnieźnieńskim mediom. Współpraca ta w znaczny sposób wpływa na zwiększenie efektywności działań, podejmowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną w zakresie zdrowia publicznego na terenie powiatu gnieźnieńskiego.

Z wyrazami szacunku

**Państwowy
Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Gnieźnie**

mgr Anna Stejakowska
specjalista zdrowia publicznego

**STAN SANITARNY
POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

**Stan sanitarny zakładów
żywności, żywienia,
materiałów i wyrobów
przeznaczonych do kontaktu
z żywnością oraz kosmetyków
w 2018 r.**

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

1. Zakres nadzoru sanitarnego.

W roku 2018 pod nadzorem znajdowało się ogółem 2081 zakładów żywności i żywienia, produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz ich obrotu, konfekcjonowania kosmetyków, w tym:

- **811 obiektów produkcji żywności (w tym 688 gospodarstw produkcji pierwotnej),**
- **621 obiektów obrotu żywnością i środków transportu żywności (w tym 478 sklepów spożywczych, 11 kiosków, 48 magazynów hurtowych, 12 obiektów ruchomych i tymczasowych, 72 innych obiektów obrotu żywnością),**
- **183 środki transportu,**
- **319 obiektów żywienia zbiorowego otwartego (w tym 172 obiektów małej gastronomii),**
- **139 obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego,**
- **2 wytwórnie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,**
- **6 miejsc obrotu przedmiotami użytku.**

Liczba zewidencjonowanych obiektów w roku 2018 w porównaniu z rokiem 2017 zwiększyła się o 72 zakłady (w 2018 r zarejestrowano 24 działalności w zakresie produkcji pierwotnej i sprzedaży bezpośredniej).

Wykres 1 Liczba nadzorowanych w 2018 r. zakładów żywności i żywienia w powiecie gnieźnieńskim

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono ogółem **1339 kontroli sanitarnych**, w tym 8 związanych z wprowadzaniem do obrotu kosmetyków. Wydano 93 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, w tym 16 decyzji zakazujących wprowadzanie produktów do obrotu, 8 decyzji zmieniających oraz 26 decyzji umarzających wszczęcie postępowania administracyjnego. Na podstawie stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie bieżącego stanu sanitarnego oraz wprowadzania do obrotu żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej nałożono 57 mandatów karnych na łączną kwotę 16.500 zł. Wystosowano 7 postanowień o nałożeniu grzywny i 5 tytułów wykonawczych. W związku ze złożonymi wnioskami wydano 164 decyzje zatwierdzające działalność obiektów, spośród których 155 zatwierdzeń dotyczyło uruchomienia nowych działalności. W związku z obowiązkiem rejestracji działalności w zakresie produkcji pierwotnej wydano 24 zaświadczenia o wpisie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli w zakresie produkcji pierwotnej i sprzedaży bezpośredniej. W ramach nadzoru nad obrotem grzybami świeżymi wydano 7 atestów na grzyby świeże oraz udzielono 24 porady osobom prywatnym w zakresie przynależności gatunkowej grzybów. Prowadzono nadzór nad obiektami obrotu kosmetykami, przeprowadzono 8 kontroli i pobrano do badań 3 próbki kosmetyków (w kierunku badań fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych), w tym 1 produkt przeznaczony dla dzieci. W roku 2018 otrzymano powiadomienie o występowaniu w obrocie zakwestionowanych produktów kosmetycznych, których notyfikacje zostały umieszczone w systemie „RAPEX” (*Wspólnotowy System Szybkiej Informacji*), w notyfikowanych wyrobach wykryto włókna azbestu. W ramach otrzymanego powiadomienia podjęto działania polegające na przeprowadzeniu kontroli w sklepach wprowadzających do obrotu kosmetyki. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono w obrocie ww. kwestionowanych kosmetyków.

2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia

Porównanie stanu sanitarnego w poszczególnych grupach zakładów żywności, żywienia i przedmiotów użytku w latach 2015 – 2018 przedstawia tab. 1.

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

Tabela 1 Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia na terenie powiatu gnieźnieńskiego w latach 2015 – 2018

Lp.	Rodzaj obiektów	% obiektów o złym stanie sanitarnym w latach			
		2015	2016	2017	2018
1.	Piekarnie	-	-	-	-
2.	Ciastkarnie	-	-	-	-
3.	Sklepy spożywcze	0,5	0,3	0,4	0,2
4.	Zakłady żywienia zbiorowego – ogółem	1,6	1,0	1,0	1,2
5.	Zakłady dużej gastronomii	1,6	0,7	-	1,4
6.	Zakłady małej gastronomii	1,7	1,2	1,8	1,2
7.	Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	-	-	-	-
8.	Hurtownie	2,5	-	-	-
9.	Kioski spożywcze	-	-	-	-

Zródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

Objaśnienia: - brak przypadków

W roku 2018 odnotowano nieznaczny spadek procentowy obiektów o złym stanie sanitarnym w stosunku do ogólnej liczby obiektów w grupie sklepów spożywczych o 0,2%. Nastąpił wzrost procentowy obiektów niezgodnych w grupie zakładów dużej gastronomii o 1,4%. Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym w zakładach małej gastronomii obniżył się do poziomu 1,2% a w ogólnej grupie zakładów żywienia zbiorowego otwartego podniósł się o 0,2% w porównaniu do roku 2017. Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higienicznych. Zgodnie z wymaganiami prawa żywnościowego przedsiębiorcy branży spożywczej są zobowiązani do zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności, poprzez stosowanie zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz wdrożenia i utrzymania kontroli wewnętrznej w zakładach w oparciu o zasady systemu HACCP (*Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontroli*). Z porównania obiektów w poszczególnych grupach wynika, iż odsetek zakładów o złym stanie sanitarnym w grupie zakładów małej gastronomii utrzymuje się na porównywalnym poziomie. W zakładach żywienia zbiorowego otwartego, dużej gastronomii, nastąpił wzrost odsetka obiektów niezgodnych z 0% na 1,4% z uwagi na uzyskane oceny dwóch obiektów jako

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

niezgodne z wymaganiami. W roku 2018 poddano ocenie, na podstawie arkuszy ocen stanu sanitarnego 807 obiektów żywnościowo-żywnościowych. Spośród ocenionych 5 obiektów uznano za niezgodne z wymaganiami (1 sklep spożywczy, 2 obiekty dużej gastronomii, 2 obiekty małej gastronomii). Poziom obiektów niezgodnych z wymaganiami utrzymał się na tym samym poziomie co w roku 2017. W grupie sklepów spożywczych w roku 2018 oceniono 292 obiekty obrotu żywnością, z których 1 uznano jako niezgodny z wymaganiami. Natomiast w grupie obiektów małej gastronomii ocenie poddano 98 obiektów, z których 2 uznano za niezgodne z wymaganiami. Nie stwierdzono obiektów niezgodnych z wymaganiami w grupie obiektów piekarni i ciastkarni, kiosków i magazynów hurtowych. Zakłady produkcyjne oraz zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego utrzymują prawidłowy stan sanitarny i higieniczny poprzez przestrzeganie wymogów zawartych w procedurach GHP/GMP i HACCP (*Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontroli*) oraz utrzymanie kontroli wewnętrznej. Świadczy to o skuteczności działań prowadzonych w zakresie nadzoru sanitarnego nad zakładami żywności i żywienia, a w szczególności egzekwowania stawianych wymagań posiadania opracowania oraz stosowania i przestrzegania GHP/GMP i HACCP.

W roku 2018 największy procent obiektów niezgodnych z wymaganiami wystąpił w grupie **zakładów żywienia zbiorowego otwartego** tj. zakładach dużej i małej gastronomii. Ocenie poddano 221 obiektów (123 obiekty dużej gastronomii oraz 98 obiektów małej gastronomii), z których po 2 obiekty w każdej z tych grup okazały się niezgodne z wymaganiami. Zakłady małej gastronomii, zostały uznane za niezgodne z wymaganiami na podstawie przeprowadzonej oceny stanu sanitarnego. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzano zły stan sanitarno-techniczny i higieniczny pomieszczeń, brak opracowania wdrożenia i stosowania instrukcji i procedur GHP/GMP/HACCP, w tym procedur dotyczących postępowania z odpadami i ochrony obiektu przed szkodnikami. Ponadto, wykazano składowanie produktów nietrwałych mikrobiologicznie w niewłaściwych warunkach termicznych, brak środków do higienicznego mycia rąk, brak dostępnej informacji dla konsumentów na temat składników i substancji powodujących alergię i reakcje nietolerancji w serwowanych potrawach. W jednym z obiektów stwierdzono prowadzenie działalności wykraczającej poza zakres podany w zatwierdzeniu, przy jednoczesnym braku wymaganych warunków do bezpiecznego prowadzenia działań związanych z obróbką wstępną żywności, wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz daty minimalnej trwałości. W obiektach małej gastronomii, które wykazały zły stan sanitarny nałożono 5 mandatów na sumę 2.000 zł. W dwóch obiektach dużej gastronomii,

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

które oceniono jako złe pod względem sanitarnym, w wyniku prowadzonego nadzoru nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 2.100 zł. W efekcie działań kontrolno-represyjnych i administracyjnych wyegzekwowano usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, a stan sanitarny obiektów uległ znacznej poprawie. Kontrolowano przestrzeganie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1169/2011 *w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, a w szczególności dotyczących wykazu składników i substancji powodujących alergię lub reakcje nietolerancji*. Na ogólną liczbę 319 zarejestrowanych zakładów żywienia zbiorowego otwartego skontrolowano 262 zakłady. Wydano 29 decyzji administracyjnych w celu poprawy stanu sanitarno-technicznego. W grupie zakładów żywienia zbiorowego otwartego za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 23 mandaty na sumę 7.600 zł. Największą grupą nadzorowanych obiektów stanowiącą 23% ogółu obiektów zarejestrowanych są **sklepy spożywcze**. Na podstawie oceny sanitarnej zakładu obrotu żywnością negatywnie oceniono 1 obiekt. Powodem oceny negatywnej sklepu było wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu ważności, brak oznakowania dla nieopakowanych wędlin, dokumentacji z zakresu GHP, właściwych warunków do sprzedaży warzyw okopowych, nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny i techniczny. W roku 2018 zarejestrowanych było 478 sklepów spożywczych, w tym 28 super i hipermarketów. Z uwagi na dużą liczbę obiektów, a co za tym idzie dużą liczbę konsumentów, sklepy spożywcze to grupa zakładów, w których spotyka się nadal szereg nieprawidłowości. Najmniej zastrzeżeń odnotowano w dużych sklepach, super i hipermarketach, gdzie funkcjonuje właściwa kontrola na podstawie wdrożonego systemu HACCP. W dużej części większych sklepów spożywczych, nie należących do super i hipermarketów, stwierdza się również prawidłowe przestrzegane instrukcji i procedur GHP/HACCP (*Dobrej Praktyki Higienicznej/Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli*). Najwięcej zastrzeżeń, podobnie jak w latach ubiegłych stwierdzono w małych sklepach, w których zauważany był brak nadzoru i kontroli wewnętrznej, stwierdzano niepełną dokumentację GHP/HACCP. W zakresie bieżącego stanu sanitarnego najczęściej stwierdzano wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia i daty minimalnej trwałości oraz nie posiadających właściwego oznakowania, brak bieżącej ciepłej wody przy umywalkach do mycia rąk w toaletach dla personelu. Sprawdzano sposób użytkowania oraz mycia i dezynfekcji drutów do umieszczania cen na produktach, sprawdzano zgodność wykonywania zabiegów ze sporządzonymi instrukcjami mycia i dezynfekcji sprzętu, nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

W roku 2018 podczas kontroli w obiektach obrotu żywnością oraz w zakładach żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego sprawdzano pochodzenie wprowadzanego do obrotu mięsa i wędlin wieprzowych, dziczyzny w związku z występowaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF). Przeprowadzono kontrole na targowiskach i bazarach wraz z Powiatową Inspekcją Weterynarii w Gnieźnie, w zakresie wykrywania i nielegalnego wprowadzania do obrotu handlowego mięsa i wyrobów mięsnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu mięsa i przetworów mięsnych. Prowadzono nadzór w zakresie obrotu jaj i wyrobów jajecznych, sprawdzano pochodzenie jaj, terminy minimalnej trwałości do spożycia, oraz czy występowały zwroty jaj do dostawców, nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Prowadzono nadzór dot. obrotu handlowego owoców miękkich i runa leśnego pochodzącego z Ukrainy. Przeprowadzane w tym zakresie kontrole nie wykazały w obrocie owoców miękkich i runa leśnego, pochodzącego z Ukrainy.

W roku 2018 przeprowadzono w sklepach spożywczych i marketach 552 kontrole sanitarne, w tym 13 kontroli interwencyjnych, które związane były głównie ze skargami konsumentów na jakość produktów lub niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny w zakładach. Wydano 48 decyzji administracyjnych, w tym 10 decyzji zakazujących wprowadzanie do obrotu środków spożywczych nieposiadających oznakowania i/lub z nieprawidłowym, niepełnym oznakowaniem (mięso i ryby mrożone, wędliny, wyroby cukiernicze, mrożone wyroby garnażeryjne). Wydane decyzje zakazujące dotyczyły również zakazu wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia lub po upływie daty minimalnej trwałości oraz zakazu przechowywania artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie poza urządzeniem chłodniczym. W sklepach spożywczych, za nieprzestrzeganie wymagań dotyczących zachowania czystości i porządku oraz warunków higieny, a także za wprowadzanie do obrotu przeterminowanej żywności nałożono 31 mandatów na sumę 7.900 zł. Do badań laboratoryjnych pobrano w sklepach 194 próbki środków spożywczych, z których jedna została zakwestionowana ze względu na obecność bakterii *Campylobacter* w 10 g oraz *Campylobacter jejuni* w 10 g produktu. W związku z powyższym przesłano formularz powiadomienia informacyjnego w systemie RASFF (*System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach*).

W grupie zakładów „inne obiekty obrotu żywnością” w roku 2018 na ogólną liczbę obiektów 72, przeprowadzono łącznie 34 kontrole, w tym 2 kontrole dotyczyły powiadomień w systemie RASFF.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

W roku 2018 nadzorem sanitarnym objęto 811 **zakładów produkcji żywności** (w tym 688 zarejestrowanych zakładów produkcji pierwotnej tj. gospodarstw rolnych i ogrodniczych). W grupie nadzorowanych zakładów produkcyjnych jest 13 piekarni, w których przeprowadzono 20 kontroli sanitarnych i sprawdzających. Z przeprowadzonych ocen sanitarnych wynika, że stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły stanu sanitarno-technicznego zakładów: nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów, podłóg (zabrudzenia, zawilgocenia, złuszczająca się farba, ubytki) oraz sprzętu używanego w produkcji (powierzchnie zniszczone i trudne do utrzymania w czystości). W wyniku przeprowadzonych kontroli i stwierdzonych nieprawidłowości w piekarniach wydano 9 decyzji administracyjnych. W skontrolowanych piekarniach pobrano 5 próbek masy jajecznej w kierunku badań mikrobiologicznych, których nie zakwestionowano. W grupie piekarni odnotowano wskaźnik zakładów posiadających wdrożony system HACCP na poziomie 100 % obiektów.

W roku 2018 nadzorem sanitarnym objęto 9 **ciastkarni**, w których przeprowadzono 13 kontroli. W celu poprawy stanu sanitarno-technicznego wydano 2 decyzje administracyjne, które dotyczyły poprawy stanu sanitarno-technicznego, zapewnienia konsumentom informacji o składnikach, substancjach pomocniczych i substancjach powodujących alergie lub reakcje nietolerancji, występujących w każdym produkowanym i oferowanym do sprzedaży wyrobie. W ciastkarniach pobrano do badań mikrobiologicznych 15 próbek ciast (10 próbek z kremem niepoddanym obróbce termicznej, 5 próbek z kremem poddanym obróbce termicznej), z których żadnej nie zakwestionowano.

W grupie zakładów „**inne wytwórnie żywności**” w roku 2018 zewidencjonowanych zostało ogółem 745 obiektów, w tym 11 zakładów posiadających zatwierdzenie. Przeprowadzono ogółem 12 kontroli, z których 10 zostało wykonanych w ramach planu (m.in. zakład produkcji kiełków, gospodarstwo ogrodnicze, zakład produkcji i konfekcjonowania herbat). W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 1 decyzję administracyjną, która dotyczyła stanu sanitarno-technicznego zakładu. W trakcie kontroli pobrano 7 próbek żywności: 1 sałata (metale), 1 - maliny (pestycydy), 5 – kiełki (mikrobiologia). Pod względem zbadanych parametrów, w wyniku badań laboratoryjnych pobrane próbki nie budziły zastrzeżeń.

W grupie zakładów **żywienia zbiorowego zamkniętego**, na ogólną liczbę 139 zarejestrowanych obiektów skontrolowano 130 zakładów. W wyniku przeprowadzonych 148 kontroli sanitarnych wydano 2 decyzje administracyjne w celu poprawy stanu sanitarno-technicznego. Stan sanitarny obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego uważany jest za dobry. Poza nieprawidłowościami w zakresie technicznym (najczęściej nie mających

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

bezpośredniego wpływu na bieżący stan sanitarny) nie stwierdzono nieprawidłowości. W zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego przeprowadzono ogółem 42 oceny sposobu żywienia.

W roku 2018 nadzorem sanitarnym objęto 48 **magazynów hurtowych**, spośród których skontrolowano 36. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono w jednym magazynie hurtowym nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny powierzchni sprzętu i wyposażenia.

W 2018 zewidencjonowanych było 11 **kiosków**, z których żaden nie został sklasyfikowany jako obiekt niezgodny, zarówno pod względem sanitarno-higienicznym jak i technicznym.

Na targowiskach poszczególne podmioty gospodarcze prowadzące samodzielną działalność zostały również poddane kontroli (sklepy i kioski spożywcze, stragany z żywnością). Prowadzono kontrole w zakresie prawidłowości sprzedaży grzybów, uchybień nie stwierdzono. Na targowiskach sprawdzano, czy występują przypadki nielegalnej sprzedaży mięsa i wyrobów mięsnych, pochodzących z niewiadomego źródła, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. W pozostałych grupach obiektów produkcji żywności, tj. w wytwórniach lodów, przetwórnii owocowo-warzywnej, browarze, zakładach garmażeryjnych, wytwórni makaronów, wytwórni wyrobów cukierniczych nie stwierdzono zakładów niezgodnych z wymaganiami.

3. Stan sanitarny środków transportu żywności

W roku 2018 przeprowadzono ogółem 81 kontroli środków transportu służących do przewozu żywności, 36 kontroli zrealizowano na wniosek o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gnieźnie. Przeprowadzono 45 kontroli sanitarnych środków transportu (w tym każdy pojazd został oceniony na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego). W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano ogółem 36 decyzji zatwierdzających i zaświadczeń o wpisie do rejestru środków transportu przeznaczonych do przewozu żywności. Decyzje zatwierdzające dotyczyły 9 środków transportu służących do przewozu żywności w ramach usług cateringowych, transportu gotowych posiłków gastronomicznych w termosach transportowych i w pojemnikach termoizolacyjnych, w tym 2 środki transportu wyposażone w agregaty chłodnicze. Dokonano również odbioru 12 samochodów dostawczych typu „izoterma” z agregatem chłodniczym, służących do przewozu artykułów spożywczych w opakowaniach jednostkowych oraz zbiorczych producenta wymagających przechowywania w warunkach chłodniczych (mięso, wędliny, nabiał, ryby, wyroby cukiernicze). Zatwierdzono 1 środek transportu do przewozu suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

żywnościowego w opakowaniach producenta, w tym wymagających warunków chłodniczych. Podczas kontroli sanitarnych w hurtowniach mrożonek i ryb dokonano oceny 5 środków transportu posiadających układ mroźniczy. Skontrolowano 15 pojazdów z agregatem chłodniczym w hurtowniach mięsno-wędliniarskich oraz w hurtowniach nabiałowych, przeznaczonych do dystrybucji opakowanych artykułów spożywczych wymagających przechowywania w warunkach chłodniczych. Ocenę warunków transportu pieczywa i wyrobów piekarniczo-cukierniczych dokonano w piekarniach, w których skontrolowano 19 środków transportu. Kontrole sanitarne dotyczyły również samochodów dostawczych służących do przewozu opakowanych artykułów spożywczych, w tym napojów, nie wymagających warunków chłodniczych. Powyższe kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości.

4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

Tabela 2 Jakość zdrowotna środków spożywczych na terenie powiatu gnieźnieńskiego w latach 2015 - 2018

Lp.	Grupa produktów	Ilość prób zbadanych				% prób zakwestionowanych			
		2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
1.	Lody	20	21	16	16	20	47,6	0	0
2.	Ciastka z kremem	20	30	40	25	0	0	0	0
3.	Wyroby garmażeryjne i kulinarne	5	0	0	0	0	0	0	0
4.	Mięso i przetwory mięsne	10	10	20	21	0	0	0	0
5.	Drób, podroby i produkty drobiarskie	5	10	20	17	0	0	0	5,9
6.	Mleko i przetwory mleczne	20	19	19	30	0	0	0	0
7.	Ryby, owoce morza i ich przetwory	21	22	21	23	0	0	0	0
8.	Suplementy diety	10	12	12	12	0	25	0	0
9.	Owoce, warzywa, zioła i przyprawy	38	43	37	34	0	0	0	0
10.	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością	8	8	9	7	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

W 2018 roku zbadano ogółem 293 próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, w tym 3 próbki kosmetyków w kierunku badań chemicznych i mikrobiologicznych. Dwie próbki kosmetyków pobrane do badań mikrobiologicznych (w tym kosmetyki przeznaczone dla dzieci) nie wykazały zastrzeżeń pod

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

względem zbadanych parametrów mikrobiologicznych. Wszystkie próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością pobierane były w ramach urzędowej kontroli i monitoringu. W opisywanym roku, na ogólną liczbę 293 zbadanych próbek żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, zakwestionowano jedną ze zbadanych próbek (ze względu na obecność bakterii *Campylobacter* w 10 g oraz *Campylobacter jejuni* w 10 g produktu). W roku 2018, spośród pobranych próbek z obiektów na terenie powiatu gnieźnieńskiego w 11 sprawozdaniach z badań zamieszczono uwagi, dotyczące nieprawidłowości w zakresie oznakowania produktu, ponieważ oznakowania produktów były niezgodne z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności lub z rozporządzeniem (WE) Nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, lub były niezgodne z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie list substancji niedozwolonych lub dozwolonych z ograniczeniami do stosowania w kosmetykach oraz znaków graficznych umieszczanych na opakowaniach kosmetyków (Dz.U. 2012 poz. 1175). Uwagi te nie miały wpływu na jakość produktu i nie budziły zastrzeżeń pod względem pozostałych zbadanych parametrów. Analizując zestawienie zdyskwalifikowanych próbek środków spożywczych na przestrzeni lat 2015-2018, należy stwierdzić, że w latach 2017 i 2018 nie zakwestionowano żadnej z pobranych próbek, poza próbkami mięsa drobiowego.

Tabela 3 Odsetek kwestionowanych próbek na przestrzeni lat 2015-2018 na terenie powiatu gnieźnieńskiego

Rok	Środki spożywcze razem	
	Ilość zbadanych próbek	% próbek kwestionowanych
2015	240	2,1
2016	294	5,4
2017	296	0
2018	293	0,3

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

4.1 Znakowanie środków spożywczych

W 2018 r. na 9 próbek pobranych do badań w kierunku oznakowania w 4 sprawozdaniach z badań zawarto uwagi dotyczące nieprawidłowości w oznakowaniu produktu. Próbkę dostarczone do laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu, były dodatkowo oceniane pod względem oznakowania. Spośród zbadanych próbek 2 sprawozdania z badań zawierały uwagi dotyczące oznakowania produktów. W przypadku wniesionych do sprawozdań z badań dodatkowych informacji dotyczących oznakowania, podejmowano niezbędne działania w tym zakresie w celu usunięcia nieprawidłowości w oznakowaniu przez producenta lub dystrybutora. W obszarze kontroli pod względem znakowania żywności, przedmiotów użytku i kosmetyków dokonywano wybiórczych ocen oznakowania produktów podczas rutynowych kontroli sanitarnych.

4.2 Nadzór nad obrotem grzybami i przetworami grzybów oraz zatruc grzybami

W roku 2018 w ramach nadzoru nad obrotem grzybami świeżymi wydano 7 atestów na grzyby świeże oraz udzielono 24 porady osobom prywatnym w zakresie przynależności gatunkowej grzybów. Liczba wydanych atestów oraz udzielonych porad zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedzającego, z uwagi na niskie zbiory grzybów w sezonie 2018 r.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego nie zarejestrowano zakładów zajmujących się przetwórstwem grzybów. Prowadzono również wrywkowe kontrole w zakresie prawidłowości sprzedaży grzybów na targowiskach, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. W roku 2018 nie otrzymano zgłoszeń zatruc pokarmowych grzybami lub podejrzeń o zatrucie grzybami.

4.3. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (*ang. Rapid Alert System for Food and Feed – RASFF*) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów. W roku 2018 otrzymywano również powiadomienia w ramach systemu pomocy i współpracy administracyjnej AAC (*Administrature Assistance and Corporation System*). W 2018 roku wpłynęły do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie 23 powiadomienia, w tym 12 powiadomień alarmowych i 11 informacyjnych.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

Tabela 4 Dane dotyczące otrzymanych powiadomień alarmowych/informacyjnych w systemie RASFF lub w systemie AAC w 2018 r.

ZAGROŻENIE	KATEGORIE PRODUKTÓW	Liczba powiadomień
<i>Salmonella</i>	mleko początkowe dla niemowląt, sezam łuskany BIO, sezam niełuskany BIO	3
<i>Listeria monocytogenes</i>	mrożona kukurydza	1
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	woda źródłana	2
WZW A, genotyp 1B	truskawki mrożone	1
migracja specyficzna pierwszorzędowych amin aromatycznych	przedmioty użytku do kontaktu z żywnością	1
ciała obce	soki	1
zmienione cechy organoleptyczne	alkohol	1
przekroczenia benzo(a)pirenu i sumy 4 WWA	wyroby wędliniarskie, algi słodkowodne	1
wysoki poziom nikotyny	suszone owoce goii	1
pozostałości pestycydu – fenmedifamu pozostałości pestycydu –chlorfenapyr	szpinak mrożony, pomidory	2
wysoki poziomu niedozwolonej substancji 1,3-dimetyloamylaminy (1,3-DMAA) oraz obecność niedozwolonego sterydu anaboliczno-androgennego metasteronu	suplementy diety	1
niezadeklarowana substancja czynna sibutramina	suplement diety	2
niezadeklarowane substancje czynne (tadalafil i sildenafil)	produkty do obniżania masy ciała, suplement diety - 2	3
nowa żywność bez wymaganego powiadomienia GIS	suplementy diety	1
nieprawidłowe oznakowanie – brak informacji o alergenach	suplement diety	1

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

We wszystkich przypadkach otrzymania powiadomień alarmowych i informacyjnych podjęto niezwłoczne, zgodne z kompetencjami działania mające na celu wycofanie kwestionowanego produktu z rynku i wyeliminowanie zagrożenia. W roku 2018 zgłoszono do systemu RASFF powiadomienie informacyjne, które dotyczyło zakwestionowanego mięsa drobiowego z uwagi na stwierdzenie w badaniu próbek obecności bakterii *Campylobacter* i *Campylobakter jejuni*.

4.4. Badanie żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO)

W roku 2018 w kierunku wykrywania obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO) i identyfikacji modyfikacji genetycznej, pobrano do badania 1 próbkę środka spożywczego w ramach urzędowej kontroli. Do badań pobrano próbkę z produktów mogących potencjalnie zawierać GMO. W wyniku przeprowadzonego badania nie zakwestionowano pobranej próbki. Ponadto, w ramach nadzoru nad przestrzeganiem warunków określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy i w rozporządzeniu (WE) nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. dotyczącym możliwości śledzenia i etykietowania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz możliwości śledzenia żywności i produktów paszowych wyprodukowanych (Dz. Urz. UE.L 2003 Nr 268, str. 24) z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniające dyrektywę 2001/18/WE w 2018 roku, w ramach urzędowej kontroli przeprowadzono 11 kontroli w zakładach produkcji żywności, w których stosowane są surowce i półprodukty potencjalnie mogące zawierać organizmy genetycznie zmodyfikowane, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego znakowania tych produktów oraz dokumentacji im towarzyszącej, umożliwiającej śledzenie pochodzenia produktu oraz dokumentacji dotyczącej certyfikatów i zaświadczeń potwierdzających nieobecność GMO. Sprawdzono prawidłowość oznakowania gotowego wyrobu w zakładach produkcyjnych i w miejscach obrotu żywnością. Przeprowadzono 4 kontrole, podczas których dokonano oceny znakowania produktów. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie znakowania oraz posiadanej dokumentacji.

5. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Nadzór sanitarny nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością obejmuje zarówno sanitarno-higieniczne warunki produkcji jak i bezpieczeństwo zdrowotne tych produktów. W zakresie nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością skontrolowano 1 wytwórnię materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz przeprowadzono 6 kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (1 w hurtowni i 5 w sklepach). Kontrolowano posiadanie przez przedsiębiorcę pisemnej deklaracji zgodności stwierdzającej, iż oferowane towary spełniają wymagania rozporządzenia 1935/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. Urz. UE.L 2004 Nr 338, str. 4). Sprawdzano prawidłowość oznakowania produktów jednostkowych i zbiorczych zgodnie z wymaganiami w/w rozporządzenia. W ramach nadzoru nad zakładami produkcji i specjalistycznymi obiektami obrotu pobrano do badania 7 próbek materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością (wyrób z melaminy - w ramach kontroli urzędowej (import i UE); próbki wyrobów ceramicznych - dekorowanych (import); próbki wyrobów szklanych (import)). Wszystkie

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

pobrane próbki wyrobów ceramicznych i szklanych zbadano w kierunku migracji ołowiu i kadmu, żadnej nie zakwestionowano. Próbki wyrobów z melaminy zbadane zostały w kierunku migracji specyficznej formaldehydu, których również nie kwestionowano. W roku 2018 przeprowadzono działania związane z wyjaśnianiem oraz wycofywaniem w miejscach obrotu kwestionowanych materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktów z żywnością (łyżka wazowa, pochodząca z Bangladeszu), które były przekazane powiadomieniem w systemie RASFF w związku ze stwierdzeniem migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych.

6. Kosmetyki

W zakresie produktów kosmetycznych w 2018 roku prowadzono nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych. Ogółem przeprowadzono 8 kontroli w sklepach, w ramach których dokonano oceny prawidłowości znakowania kosmetyków. W zakresie nadzoru pobrano 3 próbki kosmetyków, w tym 1 przeznaczony dla dzieci, w których nie stwierdzono nieprawidłowości.

W roku 2018 otrzymano powiadomienie o występowaniu w obrocie zakwestionowanych kosmetyków, których notyfikacje zgłoszone były w systemie RAPEX (*Wspólnotowy System Szybkiej Informacji*) i dotyczyły produktów kosmetycznych, w których wykryto włókna azbestu. W ramach otrzymanego powiadomienia podjęto działania polegające na przeprowadzeniu kontroli w sklepach wprowadzających do obrotu kosmetyki. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono w obrocie ww. kwestionowanych kosmetyków.

7. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego

Zakład żywienia zbiorowego to zakład wykonujący działalność w zakresie zorganizowanego żywienia określonych grup konsumentów, w szczególności w szpitalach, zakładach opiekuńczo-wychowawczych, żłobkach, przedszkolach, szkołach, internatach, zakładach pracy, domach pomocy społecznej. W ocenach żywienia zbiorowego (jadłospisów) korzystano z publikacji jednostek badawczo-rozwojowych podległych i nadzorowanych przez Ministerstwo Zdrowia, w tym głównie Instytutu Żywności i Żywienia. Oceny sposobu żywienia dokonywane w obiektach, dla których nie wprowadzono przepisów dotyczących żywienia, przesyłane były w formie pism (zawierających również informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach) do przedsiębiorców prowadzących żywienie (odpowiedzialnych za

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

bezpieczeństwo żywności i jakość żywienia) oraz do wiadomości organom założycielskim oraz kierowników placówek.

W nadzorowanych jednostkach systemu oświaty dodatkowo w ocenach jadłospisów brano pod uwagę wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. *w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach* (Dz.U. z 2016 r. poz. 1154).

W ramach nadzoru nad jakością posiłków w roku 2018 r. przeprowadzono ogółem 42 oceny żywienia. Na podstawie jadłospisów w zestawieniach dekadowych dokonano oceny dla 23 przedszkoli, 12 szkół, 1 żłobka oraz 1 stołówki w ośrodku wychowawczym. Pobrano i oceniono 3 zestawienia dekadowe jadłospisów z domów opieki dla osób starszych. Opracowane analizy i stwierdzone nieprawidłowości w żywieniu zbiorowym zamkniętym, przesłano w formie zaleceń do każdej z ocenionych placówek oraz organów założycielskich.

7.1. Kontrole bloków żywienia w szpitalach

Blok żywienia, w nadzorowanym szpitalu, składa się z kuchni centralnej, pomieszczeń zaplecza i 27 kuchni oddziałowych, usytuowanych w kilkunastu budynkach na terenie kompleksu szpitalnego. W kuchni centralnej produkowane są posiłki od podstaw i w pełnym zakresie (śniadania, obiady, kolacje) dla osób przebywających na oddziałach szpitalnych. Gotowe posiłki przewożone są w zamykanych pojemnikach i termosach. Przewóz żywności na oddziały z kuchni głównej odbywa się własnym środkiem transportu.

W 2018 roku przeprowadzono kontrolę kompleksową szpitala, podczas której skontrolowano blok żywienia tj. kuchnię centralną, pomieszczenia zaplecza oraz 27 kuchni oddziałowych. Dokonano oceny stanu sanitarno-technicznego i higienicznego (na podstawie arkusza oceny) obiektu oraz prowadzonej dokumentacji z zakresu GHP/GMP/HACCP, obiekt oceniono jako zgodny z wymaganiami. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję administracyjną, której zarządzenia są w trakcie egzekwowania, zgodnie z ustalonymi terminami. W celu zachowania właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń w obiekcie prowadzone są systematyczne prace remontowe (odnawianie powierzchni ścian, sufitów, drzwi, posadzek) oraz zależnie od potrzeb remonty i konserwacje urządzeń. Blok żywienia zaopatrywany jest w bieżącą wodę pochodzącą głównie z lokalnego wodociągu zakładowego, posiada również podłączenie do wodociągu miejskiego. Wodociąg zakładowy znajduje się pod stałym monitoringiem PSSE w Gnieźnie. W celu żywienia pacjentów,

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

w kuchni centralnej produkowane są posiłki od podstaw i w pełnym zakresie (śniadania, obiady, kolacje). Wszystkie niezbędne czynności oraz parametry związane z przyjmowaniem, przechowywaniem, rotacją, przetwarzaniem i wydawaniem żywności, a także CCP (*krytycznymi punktami kontroli*) są rejestrowane zgodnie z opracowanymi instrukcjami i procedurami GHP/GMP i HACCP. System HACCP poddawany jest ciągłemu doskonaleniu. W 2018 roku poddano dwukrotnie ocenie jadłospisy w zestawieniu dziesięciodniowym dla diety podstawowej, uwagi i zalecenia zamieszczono w posumowaniu oceny.

7.2. Żywnienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty

W ramach nadzoru nad realizacją rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. *w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach* (Dz. U. 2016 poz. 1154) skontrolowano 9 sklepików szkolnych, w tym 2 bufety szkolne, w których prowadzona jest sprzedaż opakowanych środków spożywczych. Przeprowadzono kontrole w 34 stołówkach szkolnych i 51 przedszkolnych oraz w 7 stołówkach w zakładach specjalnych i wychowawczych. Podczas kontroli pobrano do oceny żywienia zestawy dekadowe jadłospisów, a w ocenach umieszczono zalecenia żywieniowe.

W wyniku 17 przeprowadzonych ocen żywienia w 4 ocenianych zestawieniach posiłków nie ujęto suchych nasion roślin strączkowych, które ze względu na wysoką wartość odżywczą, stanowią dobrą alternatywę dla potraw mięsnych. W trzech **placówkach przedszkolnych** można było stwierdzić zbyt duży udział słodczy, serwowanych na podwieczorek. W ogólnej ocenie w porównaniu z rokiem ubiegłym, zauważa się poprawę w komponowaniu diet, dla dzieci w wieku przedszkolnym. Poddano ocenie 12 zestawień dekadowych dotyczących żywienia dzieci i młodzieży w szkołach i gimnazjach, w tym 4 oceny dotyczyły szkół z własną produkcją posiłków, a 8 szkół korzystających z usług firmy cateringowej. Spośród wszystkich zestawień posiłków w dwóch stwierdzono liczne uchybienia, pozostałe zestawienia dekadowe zawierały pojedyncze błędy do skorygowania.

Wyżywienie stanowiło jeden posiłek dziennie w postaci obiadu, najczęściej składającego się z jednego dania, rzadziej z dwóch. W roku 2018 stwierdzono zmniejszoną w stosunku do roku poprzedniego ilość podawanych wędlin czy tłustych mięs np. boczku, jako źródła białka pochodzenia zwierzęcego w posiłkach obiadowych. W wyniku analizowanych jadłospisów dwukrotnie stwierdzono zbyt niski udział białka zwierzęcego w diecie.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

Poddano ocenie **żywienie dzieci w żłobkach**. W ramach oceny żywienia zwrócono uwagę na zbyt mały udział nasion roślin strączkowych. Wskazano stopniowe komponowanie posiłków, w skład których wchodzić mogą suche nasiona roślin strączkowych. Ocenione zestawy jadłospisów były urozmaicone zarówno pod względem smakowym, jak i kolorystycznym. W wyniku prowadzonego nadzoru nad jakością posiłków w **stołówkach przedszkolnych** w komponowaniu jadłospisów zalecano uwzględniać stopniowe wprowadzanie produktów z pełnego przemiału, słodkie przekąski zastępować owocami lub warzywami lub deserami mlecznymi z dodatkiem owoców świeżych, suszonych orzechów i ziaren, wybierać produkty mleczne takie, których zawartość cukru nie przekracza 13,5 g w 100 g gotowego produktu, podawać do picia soki naturalne niedosłodzone i wodę mineralną, wzbogacać jadłospisy w dania rybne.

8. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety i żywności

Nadzór sanitarny w zakresie bezpieczeństwa suplementów diety, żywnością specjalnego przeznaczenia dla określonych grup oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi, sprawowany jest zgodnie z ustawowymi kompetencjami obejmuje zarówno aspekt produkcji jak i dystrybucji tych produktów. Nadzór sanitarny sprawowany jest m.in. poprzez kontrole planowe i interwencyjne, realizację planu pobierania próbek, szybką wymianę informacji w ramach systemu RASFF (*Rapid Alert System for Food and Feed*).

W 2018r. nie odnotowano na terenie powiatu gnieźnieńskiego zakładów będących bezpośrednimi producentami suplementów diety, żywności specjalnego przeznaczenia dla określonych grup oraz środków spożywczych wzbogaczanych witaminami lub składnikami mineralnymi. W rejestrze figurują zakłady, które zlecają produkcję ww. żywności innym zakładom i prowadzą sprzedaż jako własne produkty firmowe. Nadzór nad ww. środkami prowadzony był w obiektach obrotu żywnością: magazynach hurtowych, w sklepach zielarsko-medycznych, sklepach dla sportowców, w siłowniach, aptekach, na wydzielonych stoiskach w marketach oraz na stronach internetowych.

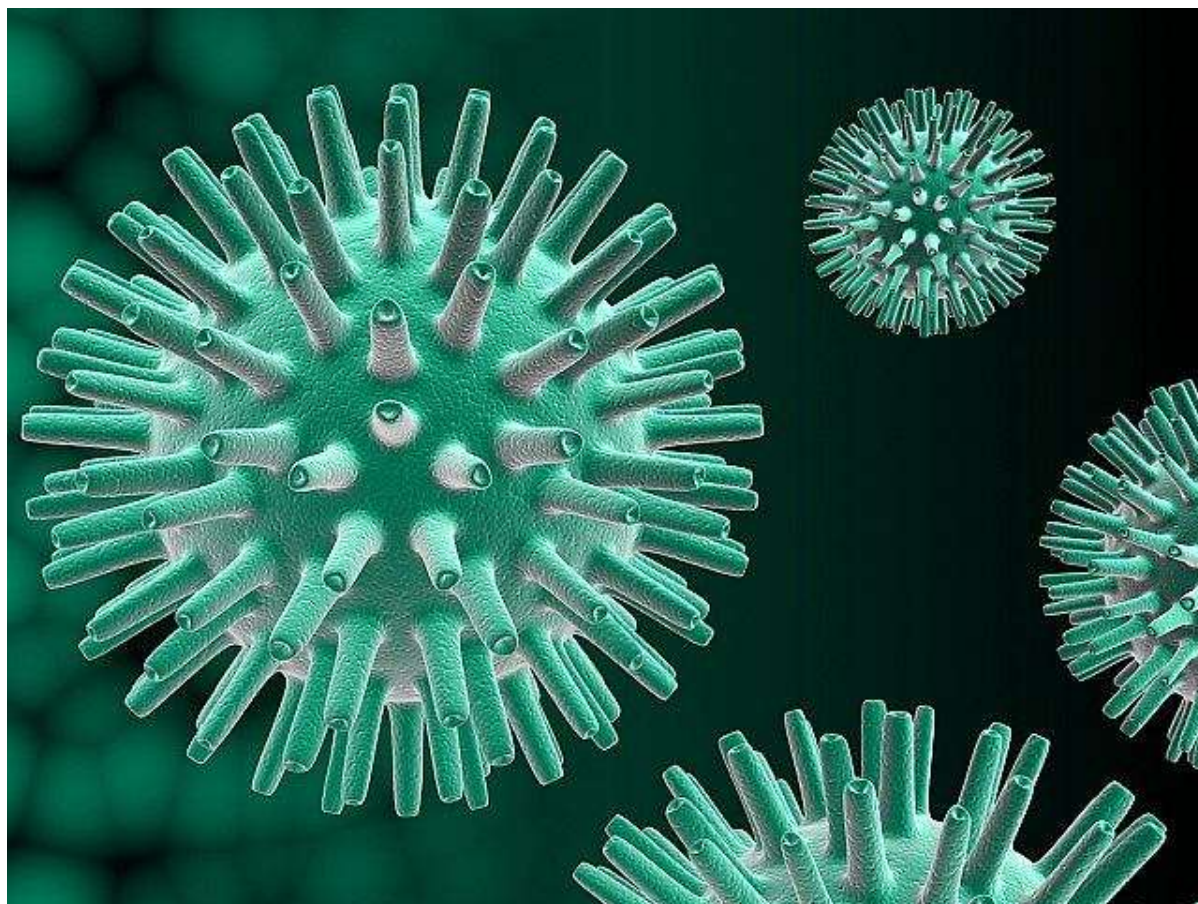
Ogółem w 2018 r. sprawdzono 62 suplementy diety w miejscach obrotu, nieprawidłowości w oznakowaniu nie wykazano. Na portalach internetowych dokonano oceny 2 suplementów diety, stwierdzono nieprawidłowości w oznakowaniu. Informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach przesłano do dystrybutorów z zaleceniem wycofania produktu z obrotu lub wprowadzenia zmian w oznakowaniu oraz przedstawienia prawidłowego oznakowania.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

Ponadto, prowadzono nadzór nad żywnością specjalnego przeznaczenia oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi, sprawdzono 10 produktów.

Do badań zgodnie z harmonogramem poboru próbek pobrano 12 suplementów diety w kierunku oznaczenia metali, badań mikrobiologicznych, na zawartość witamin, składników mineralnych, kwasów tłuszczowych omega, bakterii mlekowych i aminokwasów, substancje dodatkowe. Pobranych próbek nie kwestionowano. W ramach realizacji zaplanowanych na 2018 rok przedsięwzięć prowadzono nadzór w zakresie zgodności środków spożywczych z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 953/2009 z dnia 13 października 2009 r. *w sprawie substancji, które mogą być dodawane w szczególnych celach odżywczych do środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego z uwzględnieniem substancji zabronionych w sporcie*. Przeprowadzono kontrole w 1 siłowni i w 3 sklepach dla sportowców. Skontrolowano znajdujące się w obrocie suplementy diety i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego. W składzie skontrolowanych produktów nie stwierdzono substancji zabronionych przez Światową Agencję Antydopingową oraz nieprawidłowości w oznakowaniu.

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

**Zapobieganie oraz zwalczanie
zakażeń i chorób zakaźnych
u ludzi**

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

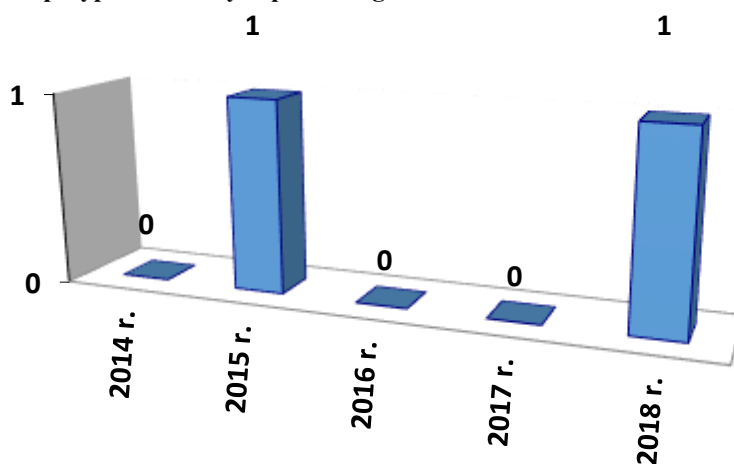
1. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis)

1.1. Odra

W 2018r. w powiecie gnieźnieńskim zarejestrowano 1 przypadek odry potwierdzony badaniami wirusologicznymi i serologicznymi u 27-letniego mężczyzny, czynnego zawodowo, który nie był w przeszłości zaszczepiony przeciw odrze. Badania wykonano w Laboratorium Zakładu Wirusologii Narodowego Instytutu Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie. W otoczeniu domowym jak w miejscu pracy nie stwierdzono innych zachorowań, nie uzyskano również informacji o kontakcie z obcokrajowcami. Nadzorem epidemiologicznym objęto 3 osoby ze styczności z chorym, profilaktyczne szczepienia ochronne wykonano u 1 osoby z personelu medycznego, która nie posiadała udokumentowanej historii szczepień. Ponadto w roku 2018 zarejestrowano 2 podejrzenia zachorowania na odrę, które zostały wykluczone badaniami laboratoryjnymi.

W powiecie gnieźnieńskim w okresie od 2014 r. do 2018 r. odnotowano łącznie 2 przypadki zachorowań. W roku 2015 potwierdzony przypadek odry rozpoznano u 17-letniej dziewczyny pochodzenia romskiego. Osoba ta nie była szczepiona przeciwko odrze.

Wykres 2 Liczba przypadków odry w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014-2018

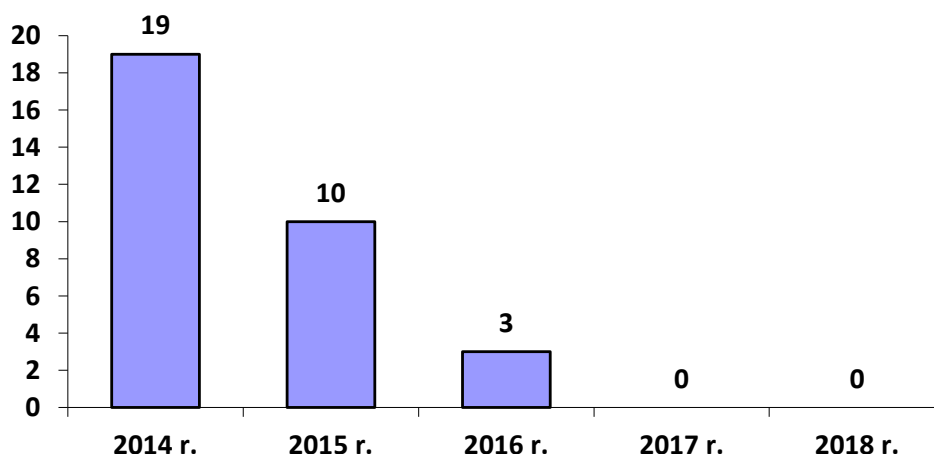
Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

1.2. Różyczka

W roku 2018 podobnie jak w 2017 nie zanotowano zachorowań na różyczkę. Nie zarejestrowano również przypadków wrodzonego zespołu różyczkowego.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

Wykres 3 Liczba przypadków różyczki w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014-2018

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

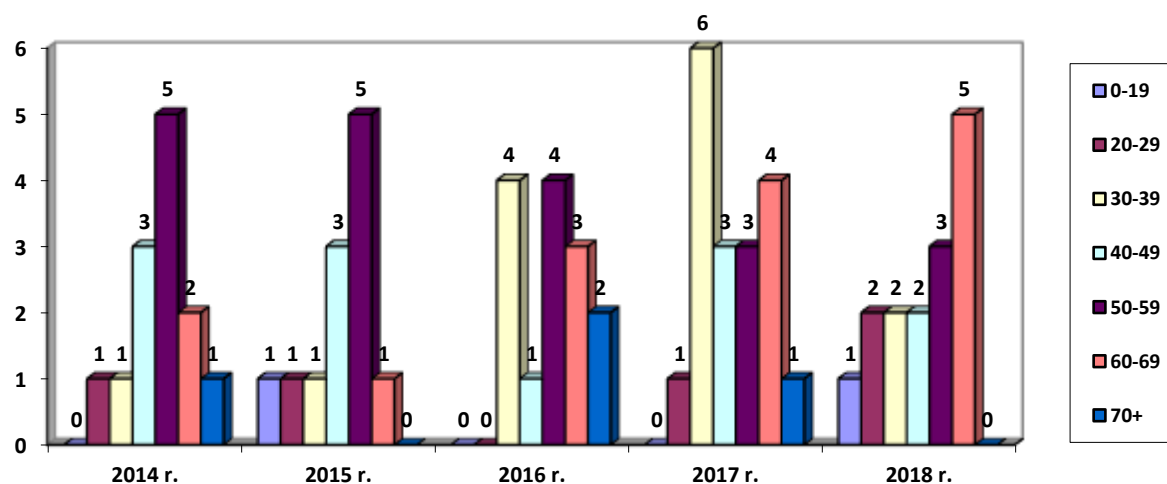
1.3. Polomyelitis (ostre nagminne porażenie dziecięce)

W 2018r. jak w latach ubiegłych nie stwierdzono zachorowań wywołanych przez poliomyelitis.

2. Gruźlica

W zakresie zachorowań na **prątkującą postać gruźlicy płuc** odnotowano nieznaczny spadek liczby zachorowań w porównaniu z rokiem ubiegłym. Ogółem w roku 2018 zarejestrowano 15 przypadków zachorowań, podczas gdy w roku 2017 stwierdzono 18 przypadków zachorowań. W 2018 r. ogółem zachorowało 11 mężczyzn i 4 kobiety. Nie odnotowano zgonów z powodu zachorowania na prątkującą postać gruźlicy płuc. W poszczególnych grupach wiekowych liczbę zachorowań na prątkującą postać gruźlicy płucnej przedstawiono na wykresie nr 4.

Wykres 4 Liczba zachorowań na gruźlicę w powiecie gnieźnieńskim z podziałem

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

3. Grypa

W 2018 r. zarejestrowano ogółem 59879 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę. Jest to o 3685 przypadków mniej w porównaniu do roku ubiegłego.

Najwięcej zachorowań zanotowano w grupie wiekowej od 15 do 64 roku życia tj. 29 702 osoby. Hospitalizacji poddano 76 osób. Przypadków śmiertelnych nie odnotowano.

W ramach programu nadzoru wirusologicznego i epidemiologicznego nad grypą SENTINEL, w której udział zgłosiło 4 lekarzy z 4 przychodni POZ, pobrano materiał do badań od 14 pacjentów. W materiale pobranym do badań u 6 pacjentów wyhodowano wirus grypy typu B. Ogółem stwierdzono 13 przypadków grypy potwierdzonej wirusologicznie, w tym 3 przypadki u dzieci do lat 14.

Tabela 5 Liczba zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę wg. wieku chorych w powiecie gnieźnieńskim za 2018 r.

Wiek (ukończone lata)	Liczba zachorowań oraz podejrzeń		Powody skierowania do szpitala - liczba osób		
	Ogółem	w tym osoby skierowane do szpitala	objawy ze strony układu krążenia	objawy ze strony układu oddechowego	inne przyczyny
0 – 4	11562	29	0	28	1
5 – 14	12185	12	1	10	1
15 – 64	29702	11	0	11	0
65 i więcej	6430	24	1	22	1
Razem	59879	76	2	71	3

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

4. Zakażenia przenoszone drogą krwi. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

Do zakażenia HCV dochodzi poprzez kontakt z zakażoną krwią (wirus bytuje w krwi i tkankach nosiciela) lub kontakt z przedmiotami, które zostały nią zanieczyszczone, wyłącznie w przypadku przerwania ciągłości tkanek np. nakłucia, rozcięcia skóry lub błony śluzowej. W 2018 r. zarejestrowano w powiecie gnieźnieńskim 18 przypadków zachorowań na wzv typu C, stanowi to trzykrotny wzrost zachorowań w stosunku do roku ubiegłego, w którym odnotowano 6 przypadków zachorowań potwierdzonych laboratoryjnie. Wszystkie zachorowania zostały potwierdzone laboratoryjnie. W zakresie badań laboratoryjnych oznaczono anty-HCV u 16 osób oraz HCV-RNA u 18 osób. Wśród zachorowań na wzv typu C nie zarejestrowano przypadków zachorowania u pracowników medycznych. W 2018r. przeprowadzono w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

szkolenie dla osób świadczących usługi kosmetyczne dot. profilaktyki zakażeń krwiopochodnych w ramach projektu KIK/35 „Zapobieganie zakażeniom HCV”- projekt realizowany w latach 2012-2017.

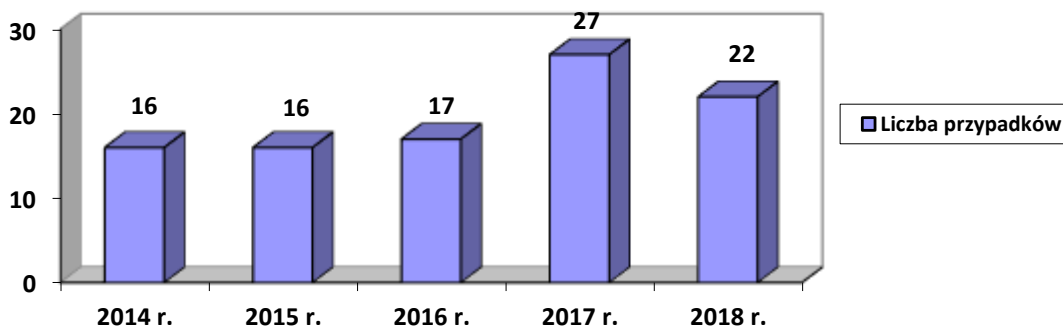
5. Choroby przenoszone drogą pokarmową

5.1. Zakażenia bakteryjne

Liczba odnotowanych przypadków chorób szerzących się drogą pokarmową w roku 2018 zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego. Ogółem w 2018 r zgłoszono 22 przypadki salmonelloz, co stanowi o 5 przypadków mniej niż w roku ubiegłym. Większość zachorowań dotyczyła salmonelloz o charakterze ostrego nieżytu żołądkowo-jelitowego. Czynnikiem etiologicznym zachorowań potwierdzonych bakteriologicznie były *pał. Salmonella Enteritidis* (20 przypadków), *pał. Salmonella z grupy B0* (2 przypadki).

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych stwierdzono, iż zachorowania najprawdopodobniej spowodowane były niezachowaniem należytej higieny przez osoby współzamieszkujące z chorymi oraz nieodpowiednia obróbka termiczna. W ramach bakteryjnych zakażeń jelitowych można wymienić pałeczkę okrężnicy *Escherichia coli*, której niektóre gatunki mogą wywoływać najczęściej infekcję pokarmową. W powiecie gnieźnieńskim w 2018 r. zachorowało 10 osób, u których wykryto biegunkotwórcze szczepy tej bakterii. Zachorowania dotyczyły niemowląt oraz dzieci do 5 roku życia, dzieci przebywały głównie w domu. W 2018 roku zarejestrowano 3 przypadki zachorowań na bakteryjne zakażenie jelitowe wywołane przez *Campylobacter*, jest to o jeden przypadek mniej niż w roku 2017, źródła zakażenia nieustalono. Nie odnotowano zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Sallmonella typhi* wywołujące dur brzuszny, jak również zatruc wywołanych przez gronkowce. W 2018 r. nie wystąpiły również zakażenia wywołane przez bakterię *Listeria monocytogenes*.

Wykres 5 Liczba zachorowań na salmonellozy w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014-2018

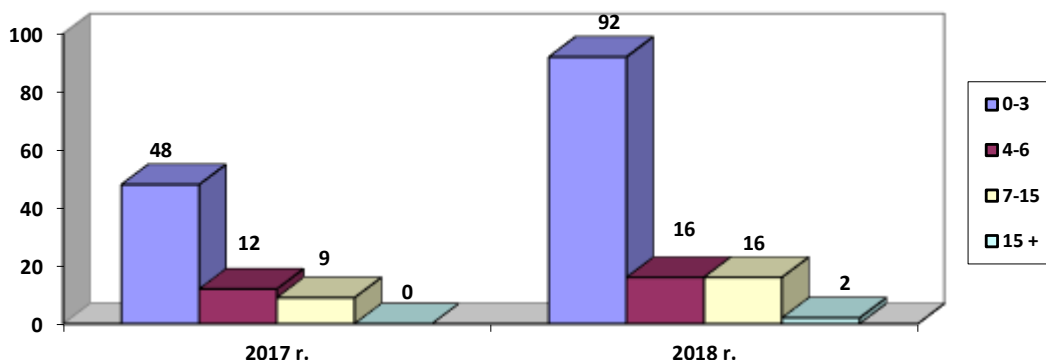
Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

5.2. Zakażenia wirusowe

Wśród biegunek o etiologii wirusowej w powiecie gnieźnieńskim w 2018 r. dominowały rotawirusy (126 zachorowań), norowirusy (16 zachorowań), adenowirusy (13 zachorowań). Do ww. zakażeń i zatruc pokarmowych najczęściej dochodziło u dzieci w wieku do lat 2.

Wykres 6 Liczba zachorowań wywołanych przez rotawirusy w latach 2017-2018 z podziałem na grupy wiekowe

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

5.3 Wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW A)

W 2018 r. w powiecie gnieźnieńskim nie odnotowano przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, natomiast w roku 2017 r. stwierdzono 9 przypadków zachorowań.

5.4 Włośnica

W powiecie gnieźnieńskim zarówno w 2018 r. jak i 2017 r. nie odnotowano zachorowań wywołanych przez włośnicę krętego.

5.5 Zatrucie jadem kielbasianym (botulizm)

Nie stwierdzono zachorowań wywołanych przez bakterię *Clostridium botulinum* w latach 2017-2018.

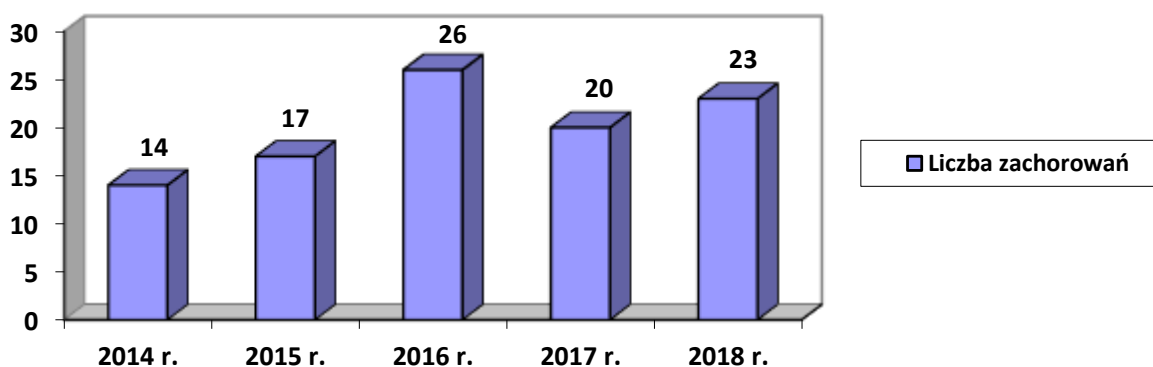
6. Choroby odzwierzęce

Do najczęściej występujących chorób odzwierzęcych występujących w powiecie gnieźnieńskim jest borelioza z Lyme. Jest to chorobą odkleszczową wywołaną przez krętki (bakterie) z rodzaju *Borrelia burgdorferi*. Choroba ta jest przenoszona przez kleszcze z rodzaju *Ixodes*, a rezerwuarem dla tego drobnoustroju są dzikie i domowe zwierzęta, gryzonie, drobne ssaki oraz ptaki. Obszar całej Polski uznawany jest za terytorium endemiczne dla tej choroby, co oznacza, że kleszcze będące wektorami krętków z rodzaju *Borrelia* są

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2018 ROKU

obecne na terenie całego kraju. W 2018 r. w powiecie gnieźnieńskim zarejestrowano 23 przypadki zachorowań na boreliozę. Oznacza to wzrost w porównaniu do roku poprzedniego, w którym dnotowano 20 zachorowań. Spośród zarejestrowanych przypadków 7 zachorowań dotyczyło mężczyzn, 16 kobiet, 9 osób było leczonych ambulatoryjnie a 14 w szpitalu. Zarejestrowano trzy narażenia zawodowe (1 pracownik zajmujący się wycinką lasów; 2 osoby uprawiające ogródki działkowe). Do narażenia najczęściej dochodziło w lasach (8 osób), ogródkach działkowych (3), łąki (1 osoba), nie ustalono (11 przypadków).

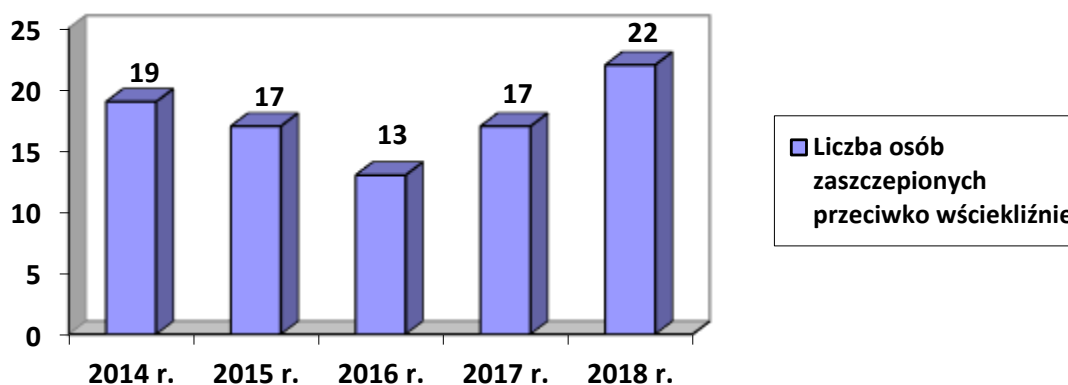
Wykres 7 Liczba zachorowań na boreliozę w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014-2018

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

Istotnym problemem jest również wysoka liczba osób narażonych rokrocznie na kontakt ze zwierzętami podejrzanyymi o zakażenie wirusem wścieklizny. W 2018 r. przeprowadzono 138 dochodzeń epidemiologicznych w przypadku pokąsań człowieka przez zwierzę, jest to o 40 dochodzeń epidemiologicznych mniej niż w roku ubiegłym. Szczepienia przeciwko wściekliznie podjęły 22 osoby. Ogółem 11 osób podjęło szczepienia przeciwko wściekliznie z uwagi na pokąsanie przez psa, 10 osób przez kota, 1 osoba przez inne zwierzę (mysz).

Wykres 8 Liczba osób mających kontakt ze zwierzętami podejrzanyymi o wściekliznę i poddanych szczepieniom poekspozycyjnym przeciwko wściekliznie w latach 2014-2018

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

W 2018 roku zarejestrowano 1 zachorowanie na bąblowicę wywołaną przez *Echinococcus gnanulosus*, natomiast w 2017 r. nie zarejestrowano zachorowań na ww. jednostkę chorobową.

7. Inwazyjna choroba meningokokowa

W 2018 r. w powiecie gnieźnieńskim zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową o przebiegu zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, z płynu mózgowo-rdzeniowego wyizolowano *Neisseria meningitidis* grupy B. Zachorowanie dotyczyło 66-letniego emerytowanego mężczyzny, który po zakończeniu hospitalizacji wyzdrowiał. Chemioprophylaktyką osób z otoczenia objęto 25 osób zarówno z otoczenia chorego jak i personelu medycznego.

Tabela 6 Liczba zachorowań na chorobę meningokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014 -2018

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań				
		2018 r.	2017 r.	2016 r.	2015 r.	2014 r.
Choroba meningokokowa inwazyjna	Ogółem	1	3	1	1	0
	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	1	0	0	0
	Posocznice	0	2	1	1	0
	Inna określona i nieokreślona	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

8. Inwazyjna choroba pneumokokowa

W roku 2018 w powiecie gnieźnieńskim odnotowano 5 zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*, z czego 3 zachorowania zakończyły się zgonem, najczęściej bakteria wywoływała zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. Zachorowania dotyczyły mężczyzn w przedziale wiekowym od 48 lat do 70 lat, jedno zachorowanie dotyczyło osoby bezdomnej. W poprzednich latach zachorowania dotyczyły również dzieci w wieku 5 i 7 miesięcy, o przebiegu zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych jak i posocznicy, zachorowania zakończyły się wyzdrowieniem chorych.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

Tabela 7 Liczba zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014-2018

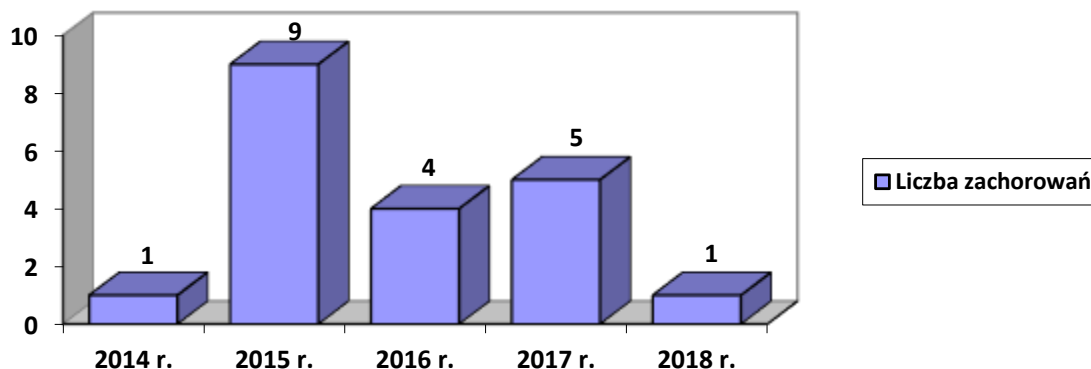
Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań				
		2018 r.	2017 r.	2016 r.	2015 r.	2014 r.
Choroba pneumokokowa inwazyjna	Ogółem	5	1	2	0	1
	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	4	0	0	0	1
	Posocznice	2	1	1	0	0
	Inna określona i nieokreślona	0	0	1	0	0

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

9. Krztusiec

W 2018 r. w powiecie gnieźnieńskim zarejestrowano 1 zachorowanie na krztusiec, jest to 5 krotny spadek w stosunku do roku ubiegłego, gdzie odnotowano 5 zachorowań. Zachorowania na krztusiec w okresie od 2014 r. do 2018 r. dotyczyły osób w przedziałach wiekowych od 10-14 oraz 15-19 r.ż.

Wykres 9 Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014-2018

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

10. Sytuacja epidemiologiczna w szpitalach na terenie powiatu gnieźnieńskiego – ogniska epidemiczne

W szpitalach, które zgłosiły występowanie ognisk epidemicznych zakażeń szpitalnych zostały powołane Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych, w jednym ze szpitali wydano zarządzenie uzupełnienia składu Zespołu Kontroli Zakażeń Szpitalnych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W 2018 roku zgłoszono do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie 5 ognisk epidemicznych zakażeń szpitalnych. Czynnikiem chorobotwórczym, który

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

wywołał większość ognisk była bakteria *Clostridium difficile*, pozostałe ogniska wywołane zostały przez rotawirusy i norowirusy. Zakażeniu we wszystkich ogniskach uległo ogółem 19 osób.

11. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych

Zgodnie z kwartalnym sprawozdaniem z nadzoru nad kartami uodpornienia i osobami uchylającymi się od obowiązkowych szczepień ochronnych na dzień 31.12.2018 r. liczba dzieci niezaszczepionych na terenie powiatu gnieźnieńskiego wyniosła 142 osoby, co stanowi wzrost o 13 osób w stosunku do roku ubiegłego. W ramach podjętych działań w 2018 roku wysłano 182 wezwań do rodziców uchylających się od poddania dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym, wystosowano 31 upomnień wzywających do realizacji obowiązku szczepień wraz z informacją o zagrożeniu skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej, wystawiono 21 tytułów wykonawczych, 19 wniosków o przeprowadzenie egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym skierowanych do Wojewody Wielkopolskiego, wydano 8 postanowień w sprawie stanowiska wierzyciela dotyczące zgłoszonych zarzutów, na które wpłynęły 4 zażalenia do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Ponadto w 2018 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie wpłynęło 12 wniosków o udostępnienie informacji publicznej w zakresie szczepień ochronnych.

W 2018 r. na terenie powiatu gnieźnieńskiego zanotowano 19 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP), gdzie 17 sklasyfikowano jako NOP łagodne, 1 ciężki i 1 poważny. Niepożądane odczyny poszczepienne wystąpiły u dzieci.

W roku 2018 skontrolowano 20 gabinetów szczepień działających w strukturach przychodni POZ na terenie powiatu gnieźnieńskiego, oraz 4 gabinety w placówkach będących pod nadzorem Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu. Przeprowadzone kontrole obejmowały ocenę dokumentacji, wykonawstwa szczepień oraz warunki przechowywania i transportu preparatów szczepionkowych. Stwierdzono, iż skontrolowanych placówkach przestrzegane są wymogi dotyczące zachowania łańcucha chłodniczego przechowywania szczepionek. Przeprowadzone kontrole wykazały, iż 15 spośród 22 skontrolowanych placówek posiada komputerowy rejestrator temperatury z powiadamianiem SMS w przypadku przekroczenia zaprogramowanego progu temperaturowego. W porównaniu z rokiem 2017 r. liczba ta nie uległa zmianie. Kontrole

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

wykazały, iż 6 spośród 15 placówek posiadających rejestrator temperatury znajduje się na terenie Gniezna natomiast 9 na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Kontrole wykazały, iż 7 placówek nie posiada rejestratora temperatury (6 w Gnieźnie, 1 w Kłecku). Wydano zalecenia pokontrolne dotyczące zapewnienia urządzeń w zakresie ww. monitoringu przechowywania preparatów szczepionkowych. W pozostałych placówkach temperatura przechowywania szczepionek monitorowana jest w dni pracujące i w dni wolne od pracy. W trakcie kontroli wydano zalecenia pokontrolne dotyczące konieczności prowadzenia przeglądów technicznych urządzeń chłodniczych przeznaczonych do przechowywania preparatów szczepionkowych oraz opracowania szczegółowych procedur postępowania w przypadku przerw w dostawie prądu i awarii lodówek.

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

**Jakość wody przeznaczonej
do spożycia przez ludzi**

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

1. Zaopatrzenie ludności w wodę

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2018 r. był sprawowany na podstawie m.in.: ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. z 2019 r. poz. 59); ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o *zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1152); rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Podstawą zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowią zarówno badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru sprawowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gnieźnie. Producenci wody prowadzili badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej na podstawie harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. Sprawozdania z powyższych badań były na bieżąco przekazywane do tutejszego organu. W 2018 r. weryfikowano terminowość ich przekazywania, analizowano wyniki badań jakości wody, w konsekwencji tego określano przydatność wody do spożycia. W sytuacji gdy woda nie odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r., monitorowano i podejmowano przez producentów wody działania naprawcze mające na celu przywrócenie jakości wody do wymagań ww. rozporządzenia.

1.1 Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim

Na potrzeby zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia w 2018 roku funkcjonowało 40 wodociągów sieciowych:

- o produkcji < 100 m³/d – 11;
- o produkcji od 101 -1000 m³/d – 25;
- o produkcji od 1001 - 10 000 m³/d – 4.

Studnie na ujęciach wody posiadały wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej, zabezpieczone przed dostępem osób postronnych i prawidłowo oznakowane.

W roku 2018 przeprowadzono 50 kontroli stacji uzdatniania wody i na tej podstawie oceniono, że ich stan sanitarno-techniczny był w zdecydowanej większości dobry. W przypadku stwierdzenia uchybień technicznych, były one sukcesywnie usuwane przez zarządzających obiektami.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

Jeden wodociąg na terenie powiatu gnieźnieńskiego został oceniony jako zły technicznie z uwagi na nieprawidłowy stan techniczny budynku hydroforni.

Tabela 8 Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim w 2018 r.

Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	Liczba urządzeń dostarczających wodę			Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (w tys.)	
	wg ewidencji w roku 2018	w tym skontrolowanych	odpowiadającą wymaganiom	łącznie	odpowiadającą wymaganiom
≤100	11	10	10	3,663	3,663
101-1000	25	25	25	40,715	40,715
1001-10000	4	4	4	96,987	96,987
10001-100000	0	0	0	0	0
>100000	0	0	0	0	0
SUMA	40	39	39	141,365	141,365

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

* Liczba obiektów, które odpowiadają (w tym warunkowo odpowiadają wymaganiom) wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie oceny jakości wody produkowanej przez urządzenia dostarczające wodę.

1.2 Ocena jakości wody dostarczanej przez wodociągi

Na potrzeby kontroli jakości wody wyznaczono ok. 400 punktów poboru do badań urzędowych i w ramach kontroli wewnętrznej. Prowadzono badania w zakresie monitoringu kontrolnego, przeglądowego oraz w ramach nadzoru w związku z sygnałami odbiorców lub pogarszającą się jakością wody. W roku 2018 ogółem w ramach kontroli urzędowej pobrano do badań 272 próbki wody, z tego w miastach 94, a na wsiach 178. Przedsiębiorstwa wykonując zadanie kontroli wewnętrznej pobrały 345 próbek (96 w miastach i 249 na wsiach).

1.3 Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych

W 2018 r. na bieżąco analizowano wyniki badań wody przeznaczonej do spożycia, wykonywane zarówno w ramach nadzoru sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną, jak również otrzymane od podmiotów prowadzących zbiorowe zaopatrzenie w wodę. W zależności od wyników podejmowano działania zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294). Podwyższone wskaźniki bakteriologiczne w ciągu całego roku odnotowywano sporadycznie, a czas trwania przekroczeń

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

był krótkotrwały. Dotyczyło to stwierdzenia bakterii grupy coli lub bakterii zimnolubnych, które nie stanowią zagrożenia dla zdrowia konsumentów lecz sygnalizują problemy na etapie uzdatniania wody. Po zawiadomieniu przedsiębiorstw podejmowano niezwłocznie działania naprawcze, takie jak płukanie i/lub dezynfekowanie odcinków sieci wodociągowej oraz urządzeń uzdatniających, intensyfikowanie płukania złóż filtracyjnych lub ich wymianę, co skutkowało poprawą jakości wody.

1.4 Analiza przekroczeń parametrów fizyko-chemicznych

W 2018 r. najczęstsze przekroczenia prawidłowej jakości wody do spożycia dotyczyły parametrów fizyko-chemicznych: mętności, barwy, amoniaku oraz związków żelaza i manganu. W przypadku stwierdzenia przekroczeń tych parametrów podejmowano działania w zakresie uzyskania poprawy jej jakości drogą postępowania administracyjnego w stosunku do producenta wody (3 decyzje zarządzające, 1 prolongata). Działania takie są podyktowane faktem, że woda o podwyższonych parametrach nie jest akceptowana przez konsumentów ze względu na niekorzystne zmiany cech organoleptycznych, tj. barwa, smak, zapach. Ilość obiektów produkujących wodę warunkowo dobrą w 2018 r. uległa zmniejszeniu o 2 wodociągi (w 2017 r. oceniono warunkowo 3 wodociągi, a w 2018 r. 1 wodociąg). W 2018 r. w związku ze sprawowanym nadzorem i stwierdzonymi przekroczeniami zostały wydane 3 decyzje administracyjne zobowiązujące do poprawy jakości wody, 1 decyzja prolongująca, 40 decyzji płatniczych, 1 grzywna i tytuł wykonawczy na sumę 500,00 zł. Ponadto wystawiono 66 decyzji o dobrej jakości wody oraz 110 ocen jakości wody informujących o dobrej (109) lub warunkowej (1) jakości wody.

Stan zwodociągowania powiatu wynosi 99,94 %, a w przeliczeniu na mieszkańców miast i wsi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9 Stan na dzień 31.12.2018r. zwodociągowania powiatu gnieźnieńskiego

Liczba ludności miejskiej					
Ogółem	%	korzystających z wodociągów	%	niekorzystających	%
85 571	100	85 571	100	0	0
Liczba ludności wiejskiej					
Ogółem	%	korzystających z wodociągów	%	niekorzystających	%
55 937	100	55 865	99,87	72	0,13

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

1.5 Badanie ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* sp.

W roku 2018 pobrano 20 prób wody ciepłej do badań w kierunku *Legionella* sp. z instalacji wody ciepłej. Badania przeprowadzono zgodnie z planem rocznym w 2 domach opieki oraz w 1 przedszkolu. W jednym z podmiotów w Gnieźnie trzykrotnie w pobieranych próbach stwierdzano przekroczenia dopuszczalnych wartości bakterii *Legionella* sp. w dwóch punktach, informowano kierownika placówki, który podejmował działania naprawcze polegające na przeglądach technicznych instalacji, przegrzewaniu wody do temp. 75°C, zamontowaniu pompy dozującej preparat dezynfekcyjny i przeprowadzeniu dezynfekcji. W celu potwierdzenia skuteczności przeprowadzonych działań naprawczych w styczniu 2019 r. pobrano kolejne próby wody (w trakcie badania). Wszystkie pozostałe badania wykonane w ww. obiektach nie wykazywały przekroczeń dopuszczalnych wartości i odpowiadały wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

**Pływalnie,
kąpieliska i miejsca
wykorzystywane do kąpielii**

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

1. Nadzór nad jakością wody na pływalniach

Zagadnienia związane z funkcjonowaniem i nadzorem nad pływalniami w zakresie ich bezpieczeństwa zdrowotnego wody regulują akty prawne: ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 59); ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 656 ze zm.); rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 poz. 2016).

W 2018r. nadzorem objęto pływalnię zlokalizowaną w kompleksie rekreacyjno-sportowym na terenie miasta Gniezna. W 2018 r. sprawowano nadzór nad jakością wody, warunkami higieniczno-sanitarnymi, stanem technicznym pomieszczeń basenowych, zaplecza technicznego oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

Ogółem w 2018 r. pobrano do badań 60 próbek wody w ramach kontroli urzędowej i stwierdzono, że jakość mikrobiologiczna wody basenowej w ciągu roku nie budziła zastrzeżeń, nie stwierdzono przekroczeń parametrów bakteriologicznych. Ponadto w ramach kontroli wewnętrznej zostało pobranych 159 próbek wody, w których okresowo stwierdzono krótkotrwałe przekroczenia dopuszczalnych wartości: ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C, *Pseudomonas aeruginosa*, a także chloroformu, utlenialności i THM (trihalometany). Zarządzający pływalnią podejmował niezwłocznie działania naprawcze, a wyniki kolejnych badań wskazywały na prawidłową jakość wody. Badania w kierunku *Legionella* wykonywane były zarówno przez organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jak również przez zarządcę pływalni. W 2018 r. zgodnie z zaplanowanym i realizowanym harmonogramem badania wody na pływalni pobrano 42 próby wody do badań w kierunku obecności *Legionella* sp.

1.1. Stan sanitarny pływalni

Podczas przeprowadzanych w 2018 r. kontroli sanitarnych nie kwestionowano bieżącego stanu sanitarno-higienicznego obiektu. Kwestionowano stan techniczny pomieszczenia filtrowni, co skutkowało wystosowaniem decyzji zarządzającej. Kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zarządzeń. Ponadto w 2018 r. w czasie przerwy technologicznej przeprowadzono mycie i dezynfekcję niecek basenowych, 2 whirlpooli, wanien od zjeżdżalni, krtek przelewowych, mycie i dezynfekcję lin w basenie dużym, rur zjeżdżalni, wykonano prace porządkowe pomieszczeń przy basenie, dezynfekcję szafek, malowanie szatni na odzież wierzchnią klientów basenu.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

2. Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpeli

Zagadnienia związane z funkcjonowaniem oraz nadzorem nad jakością wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpeli w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody w 2018 r., regulują akty prawne: ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U z 2018 r. poz. 2268); rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. *w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1602); rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 kwietnia 2011 r. *w sprawie ewidencji kąpielisk oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpeli* (Dz. U. z 2016 r., poz. 2082); rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lutego 2011 r. *w sprawie profilu wody w kąpielisku* (Dz. U. Nr 36, poz. 191).

2.1. Nadzór nad jakością wody w kąpieliskach oraz stan sanitarny kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpeli w 2018 r.

W 2018 r. nie zgłoszono do Państwowej Inspekcji Sanitarnej miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli. Przez miejsce wykorzystywane do kąpeli rozumie się wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych, niebędący kąpieliskiem i wykorzystywany do kąpeli. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego w 2018 r. funkcjonowały 4 kąpieliska raportowane do UE: Kąpielisko Skorzęcin, Kąpielisko Winiary, Kąpielisko na Języku Kłęcko, Kąpielisko Camping Borzątw. Skontrolowano 4 kąpieliska, przeprowadzono łącznie 12 kontroli. Stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. W kąpielisku Skorzęcin pobrano ogółem 4 próbki wody do badań i wydano 5 ocen jakości wody, stwierdzające jej przydatność do kąpeli (4 oceny bieżące, 1 ocena sezonowa). Kąpielisko Winiary, pobrano ogółem 4 próbki wody do badań i wydano 5 ocen jakości wody, stwierdzające jej przydatność do kąpeli (4 oceny bieżące, 1 ocena sezonowa). Kąpielisko na Języku w Kłęcku, pobrano ogółem 4 próbki wody do badań i wydano 5 ocen jakości wody, stwierdzające jej przydatność do kąpeli (4 oceny bieżące, 1 ocena sezonowa). Kąpielisko Camping Borzątw, pobrano ogółem 4 próbki wody do badań i wydano 5 ocen jakości wody, stwierdzające jej przydatność do kąpeli (4 oceny bieżące, 1 ocena sezonowa).

Wydane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gnieźnie bieżące oceny jakości wody w kąpieliskach były przekazywane do organizatorów kąpielisk oraz do publicznej wiadomości poprzez udostępnianie na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie. Ponadto, kąpieliska zgłoszone były do ogólnopolskiego

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

serwisu kąpieliskowego, gdzie na bieżąco można było sprawdzić warunki panujące na kąpielisku, bieżącą ocenę jakości wody, infrastrukturę oraz inne dane obiektu. Jakość wody we wszystkich zewidencjonowanych kąpieliskach przez cały sezon była przydatna do kąpieli.

2.2. Klasyfikacja jakości wody w kąpieliskach

Klasyfikacja jakości wody w kąpieliskach przeprowadzana została jest na podstawie wyników badań parametrów mikrobiologicznych tj. enterokoki i *Escherichia coli*, zgodnie z przepisami zawartymi w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2016 r., poz. 1602).

Klasyfikacja jakości wody została wykonana dla 2 kąpielisk, tj.: kąpieliska Skorzęcin i Winiary z uwagi na dostępność pełnych zestawów danych o jakości wody niezbędnych do przyporządkowania kąpielisk do poszczególnych klas jakości wody. Ww. kąpieliska sklasyfikowano jako doskonałe. W kąpieliskach: Camping Borzątek i Na Języku w Kłęcku nie przeprowadzono klasyfikacji jakości wody w kąpielisku z uwagi na fakt, iż kąpieliska powstały w 2018 r. (wcześniej funkcjonowało jako miejsce wykorzystywane do kąpieli), w związku z czym nie posiadały wystarczającego zestawu danych o jakości wody obejmującego cztery sezony kąpielowe).

2.3. Serwis kąpieliskowy

Prowadzony internetowy Serwis kąpieliskowy jest systemem informacyjnym, który prezentuje na mapie Polski wykaz wszystkich wyznaczonych uchwałami rad gmin kąpielisk oraz przedstawia aktualne informacje o jakości wody w kąpieliskach i infrastrukturze kąpielisk. Ogólnie dostępne komunikaty przyczyniają się nie tylko do zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa korzystającego z kąpielisk, podnoszenia jakości usług, ale także do wzrostu świadomości zdrowotnej osób kąpiących się. Wszystkie nadzorowane przez PPIS w Gnieźnie w sezonie 2018 kąpieliska zgłoszone były do ogólnopolskiego serwisu kąpieliskowego, gdzie na bieżąco można było sprawdzić warunki panujące na kąpielisku, bieżącą ocenę jakości wody, infrastrukturę oraz inne dane obiektu.

Na podstawie sprawozdania z badania jakości wody prowadzonego dla każdego kąpieliska dokonywano bieżącej oceny jakości wody, w celu określenia jej przydatności do kąpieli. Informacje zamieszczano na bieżąco na stronie serwisu kąpieliskowego.

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

**Stan sanitarny
obiektów użyteczności
publicznej**

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz zbiorowego transportu publicznego. Kontrolę stanu sanitarnego w 2018 r. przeprowadzono w 534 obiektach użyteczności publicznej spośród 674 ujętych w ewidencji.

Kontrolą zostały objęte:

- **zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej** – skontrolowano 220 spośród 248 ujętych w ewidencji, co stanowi 89%,
- **inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu** – skontrolowano 38 spośród 40 ujętych w ewidencji, co stanowi 95%,
- **obiekty hotelarskie, motele, pensjonaty, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe i inne, w których świadczone są usługi hotelarskie** – skontrolowano 61 spośród 64 ujętych w ewidencji, co stanowi 95%,
- **ustępy publiczne i ogólnodostępne** – skontrolowano 14 spośród 14 ujętych w ewidencji, co stanowi 100%,
- **domy pomocy społecznej, noclegownie oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej** – skontrolowano 14 spośród 14 ujętych w ewidencji, co stanowi 100%
- **dworce autobusowe, kolejowe** – skontrolowano 6 spośród 6 ujętych w ewidencji, co stanowi 100%,
- **środki transportu**, w tym środki zbiorowego transportu publicznego: autobusy komunikacji miejskiej, turystyczne, a także samochody do przewozu chorych, samochody do przewozu zwłok i samochody do przewozu bielizny – ogółem skontrolowano 31 pojazdów,
- **tereny rekreacyjne** (tereny zabaw dzieci, ogródki jordanowskie, parki) – skontrolowano 30 spośród 31, co stanowi 97%,
- **cmentarze i domy pogrzebowe** – skontrolowano 25 spośród 37, co stanowi 68%,
- **zakłady karne** – skontrolowano 1, co stanowi 100%,
- **inne obiekty użyteczności publicznej** – skontrolowano 124 spośród 218, co stanowi 57%, w tym: parkingi i miejsca postojowe, stacje paliw, obiekty sportowe, boiska, stadiony, hale sportowe, obiekty kulturalne, kino, teatr, domy kultury, apteki, pralnie, składowiska odpadów, oczyszczalnie ścieków).

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

1.1. Ustępy publiczne

Ustępy publiczne należą do obiektów, których bieżąca czystość i higiena powinny być monitorowane i utrzymywane na bieżąco w celu zagwarantowania w przestrzeni publicznej standardów higienicznych w środowisku człowieka. W 2018 r. skontrolowano wszystkie znajdujące się w ewidencji ustępy publiczne. Zakres kontroli obejmował m.in.: zaopatrzenie w wodę ciepłą i zimną, stan techniczny oraz utrzymanie czystości i prawidłowość dezynfekcji urządzeń i pomieszczeń, gospodarkę ściekową i odpadową. W trakcie przeprowadzonych kontroli w 2 obiektach stwierdzono uchybienia sanitarno-techniczne. Jeden obiekt oceniono jako zły technicznie, gdyż mimo utrzymania bieżącej czystości, wymaga on remontu. W stosunku do ww. podmiotu toczy się postępowanie administracyjne.

1.2. Domy Pomocy Społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie i domy dla bezdomnych

Wśród objętych nadzorem placówek w 2018r. znajdowały się:

- Środowiskowe Domy Samopomocy – 3,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej – 2,
- Dom Matki i Dziecka – 1,
- placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku – 6,
- noclegownie dla bezdomnych – 2.

W 2018 r. w 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowość w zakresie stanu sanitarno-technicznego.

1.3. Obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi hotelarskie

Do obiektów hotelarskich należą hotele, motele, pensjonaty, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, kempingi, pola biwakowe. Do obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie należą m.in. domy wczasowe i gospodarstwa agroturystyczne. W 2018 r. skontrolowano 61 spośród 64 ujętych w ewidencji. W 10% skontrolowanych obiektach stwierdzono uchybienia sanitarno-techniczne. Do podstawowych elementów uwzględnianych przy ocenie stanu sanitarnego tego typu obiektów należały:

- zaopatrzenie w bieżącą wodę ciepłą i zimną,
- jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- gospodarka ściekowa i odpadowa,
- funkcjonowanie i sprawność instalacji wentylacyjnej i klimatyzacji w obiekcie,
- postępowanie z czystą i brudną bielizną oraz pościelą,

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

- procedury utrzymania czystości, w tym zaopatrzenie i właściwe przechowywanie środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych,
- dbałość o stan bieżącej czystości i higieny pomieszczeń zwłaszcza na pobyt ludzi, a także higieniczno-sanitarnych oraz terenu wokół obiektu,
- dokumentacja zdrowotna pracowników, przestrzeganie przepisów o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- stan sanitarno-higieniczny i techniczny terenów przeznaczonych pod kempingi, pola namiotowe i wokół budynków.

Obserwuje się systematyczny wzrost liczby obiektów hotelarskich oraz świadczących usługi hotelowe o wyższym standardzie.

1.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyższe usługi

W 2018 r. nadzorem objęto:

- zakłady fryzjerskie – 136 obiektów.
- zakłady kosmetyczne – 89,
- zakłady tatuażu – 5,
- zakłady odnowy biologicznej – 18,
- inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z tych usług – 40.

Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad tego rodzaju obiektami obejmowało w szczególności kontrolę procedur postępowania zapewniającego ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi przy świadczeniu usług, w tym postępowania z wyrobami, narzędziami i materiałami wielokrotnego użytku, w tym powodującymi lub mogącymi spowodować naruszenie ciągłości tkanek ludzkich (mycie, dezynfekcja, sterylizacja, przechowywanie), bielizną wielokrotnego użytku, odpadami, produktami i preparatami kosmetycznymi, stanem sanitarno-technicznego pomieszczeń, wyposażenia, sprzętów i urządzeń, stosowaniem środków czystości, dezynfekcyjnych, zaopatrzeniem w wodę ciepłą i zimną, sposobem odprowadzania ścieków, wyposażeniem w wentylację lub klimatyzację, przestrzeganiem przepisów o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Wymagania dla obiektów, w których świadczone są usługi fryzjerskie, kosmetyczne i tatuażu regulują między innymi przepisy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* (Dz. U. z 2018 r. poz. 151). Podczas kontroli zakładów, w których świadczone są usługi, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich stwierdzano nieprawidłowości. W 2018 r. zorganizowano szkolenie dla

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

pracowników salonów kosmetycznych nt.: „*Zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń krwiopochodnych HCV, HBV, HIV*”, podczas którego omówiono zagadnienia dotyczące zakażeń krwiopochodnych, plan higieny gabinetów kosmetycznych z uwzględnieniem procesów dezynfekcji narzędzi, powierzchni dotykowych i bezdotykowych, zagadnienia dotyczące higieny rąk, zagadnienia dotyczące procesu sterylizacji w oparciu o ogólne wytyczne dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku, zagadnienia dotyczące postępowania z odpadami w gabinetach kosmetycznych.

1.5. Obiekty obsługi pasażerów zbiorowego transportu publicznego

Prowadzono nadzór nad dworcami autobusowymi oraz dworcami i stacjami transportu kolejowego. Zakres kontroli obejmował między innymi: gospodarkę wodno-ściekową i odpadową, stan sanitarno-higieniczny obiektu, stan sanitarno-techniczny elementów wyposażenia sprzętów i urządzeń, dostępność oraz stan sanitarno-techniczny węzłów sanitarnych, przestrzeganie przepisów prawnych w zakresie ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Ponadto, kontrolowano środki zbiorowego transportu publicznego (komunikacji miejskiej, podmiejskiej i dalekobieżnej).

1.6. Cmentarze, domy przedpogrzebowe

W 2018 r. skontrolowano 68% ww. obiektów znajdujących się w ewidencji. W ramach kontroli cmentarzy sprawdzano stan sanitarno-techniczny zabudowań i infrastruktury cmentarza (rodzaje miejsc pochówków, kaplice, domy przedpogrzebowe, kostnice, punkty poboru wody do celów użytkowych i porządkowych), gospodarkę odpadami, miejsca postojowe, ogrodzenia i ustępy ogólnodostępne. Domy pogrzebowe podlegały kontroli w zakresie stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, wyposażenia, urządzeń i sprzętu, zabezpieczenia przed dostępem zwierząt, gryzoni i owadów, posiadania pomieszczenia do przechowywania zwłok i przygotowania do pogrzebu, gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej, stanu sanitarno-technicznego posiadanych środków transportu zwłok i szczątków ludzkich zapewniających godne traktowanie osób zmarłych. Skontrolowano 21 pojazdów służących do transportu zwłok i szczątków ludzkich, tylko w 1 przypadku stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno-techniczny, wydano zalecenie i wyegzekwowano poprawę.

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

**Zapobiegawczy
nadzór sanitarny**

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

1. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

W roku 2018 w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 141 wizji lokalnych obiektów celem wydania oceny sanitarnej lub odbioru obiektu. Skontrolowano przed rozpoczęciem użytkowania 80 obiektów. W wyniku tej działalności wydano 1 decyzję, 31 postanowień i 211 opinii sanitarnych.

W porównaniu do roku 2017 ilość kontroli zwiększyła się o 7%, ilość postanowień opiniodawczych zmniejszyła się o 35%, a ilość opinii zwiększyła się o 20%.

Ilość opiniowanych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz uzgadnianych planów zagospodarowania przestrzennego zmniejszyła się o 20%, a uzgadniany zakres prognozy do tych planów był w tej samej ilości. W 2018 r. opiniowano 4 projekty technologiczne w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych w związku z dotacjami UE. Największa ilość wniosków dotyczyła uzgadniania zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko. Zwiększyła się w porównaniu do 2017r. liczba opinii w zakresie opracowania raportów o oddziaływaniu na środowisko (21 elektrowni-farm fotowoltaicznych (wzrost czterokrotny), 5 dużych hodowli zwierząt, 3 żwirownie, 3 sieci kanalizacyjne, 2 studnie głębinowe, 9 modernizacji i przebudowy dróg i mostów oraz 5 inwestycji związanych z zagospodarowaniem lub przetwarzaniem odpadów).

Zmniejszyła się nieznacznie ilość uzgadnianych decyzji środowiskowych dla różnych inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska. Najwięcej z nich dotyczyło stacji demontażu pojazdów i różnych ferm zwierząt. Odbiory na podstawie Prawa Budowlanego oraz dla obiektów uruchamianych bez potrzeby posiadania pozwolenia na budowę dokonywane były pisemnie w formie opinii sanitarnej lub decyzji w przypadku żłobka.

Do ważniejszych nowo odebranych obiektów zaliczyć można remont i modernizację Ratusza w Gnieźnie, budowa zakładu odzieżowego w Gnieźnie, budowa hali widowiskowo-sportowej w Gnieźnie, cztery nowe sale gimnastyczne przy szkołach, budowa trzech świetlic wiejskich, budowa Centrum Handlowego i kilku pawilonów handlowych oraz modernizacja pomieszczeń muzeum oraz nowy żłobek, klub dziecięcy i klub seniora. Zwiększyła się w porównaniu do roku 2017r. ilość wniosków urzędów miast i gmin w sprawie stwierdzenia konieczności opracowania raportów o oddziaływaniu na środowisko oraz ilość nowobudowanych i opiniowanych inwestycji.

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

**Nadzór nad warunkami
sanitarno-higienicznymi
środowiska pracy
i chemikaliami**

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

1. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany obejmował w roku 2018 kontrolę przestrzegania przepisów m.in. z zakresu: bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, produktów biobójczych, detergentów oraz prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3, a także oceny ryzyka zawodowego. Plan pracy obejmował zarówno programy wieloletnie, tj. ocenę realizacji działań prowadzonych w ramach Wielkopolskiej Strategii Ograniczania Zagrożeń Zawodowych 2013-2020 w zakresie ograniczania zagrożeń zawodowych w przetwórstwie przemysłowym (szczególnie obróbka drewna, metali, produkcja spożywcza) oraz w zakładach sektora gospodarki odpadami i ściekami ze szczególnym uwzględnieniem czynników szkodliwych w środowisku pracy takich jak: hałas, zapylenie, wibracje, czynniki chemiczne i biologiczne, oraz programy dotyczące sporządzania oceny warunków pracy pracowników zatrudnionych w wybranych sektorach gospodarki.

Nadzorem objęto w roku 2018 łącznie 561 podmiotów gospodarczych, w których zatrudnionych było 16 403 osób. Kontrolami objęto 163 podmioty z ewidencji, zatrudniające 9192 pracowników, łącznie przeprowadzono 252 kontrole, tj. o 42 kontrole więcej niż w roku 2017. Struktura nadzorowanych zakładów na terenie powiatu określona jest liczbą zatrudnionych pracowników i przedstawia się następująco:

- zakładów zatrudniających do 9 pracowników jest 312,
- zakładów zatrudniających 10-49 pracowników jest 182,
- zakładów zatrudniających 50-249 pracowników jest 54,
- zakładów zatrudniających 250 i więcej pracowników jest 13.

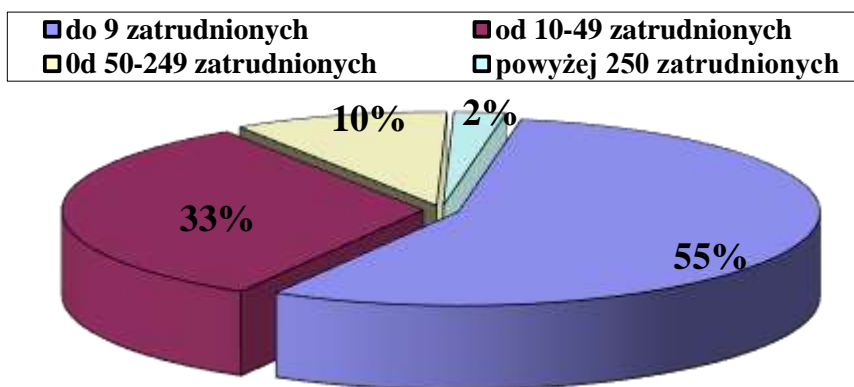
Dominują, tak jak w latach ubiegłych zakłady małe i średnie zatrudniające mniej niż 50 pracowników. Największa liczba zatrudnionych to pracownicy wg. Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD:

- PKD 01 Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
- 1212 zatrudnionych,
- PKD 16 Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania – 1239 zatrudnionych,

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

- PKD 23 Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – 1099 zatrudnionych,
- PKD 31 Produkcja mebli – 1179 zatrudnionych,
- PKD 46 Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi – 815 zatrudnionych,
- PKD 47 Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi – 963 zatrudnionych,
- PKD 86 Opieka zdrowotna – 867 zatrudnionych.

Wykres 10 Liczba zakładów pracy na terenie powiatu gnieźnieńskiego objętych nadzorem w 2018 r. w zależności od zatrudnienia

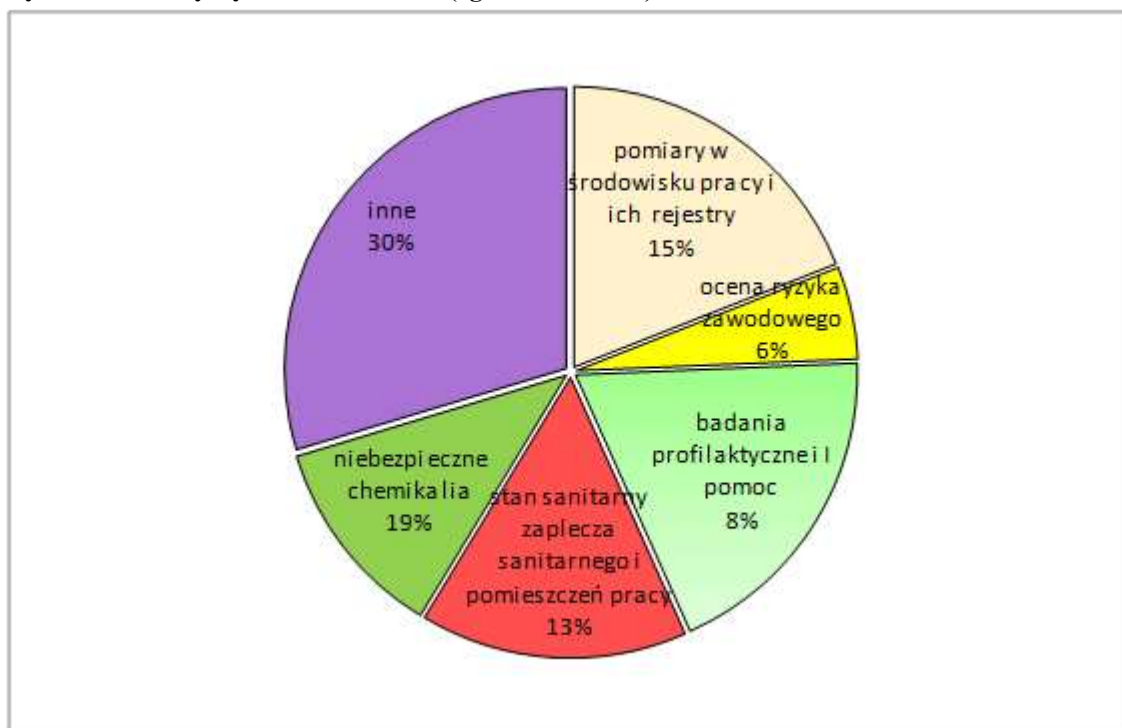
Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

Stwierdzone w 2018 r. podczas kontroli nieprawidłowości skutkowały wydaniem 90 decyzji merytorycznych zawierających 262 nakazy. Najczęściej stwierdzano naruszenia obowiązujących wymagań w zakresie braku:

- systematycznego przeprowadzania pomiarów stężeń/natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy i rejestru wyników - 40 przypadki,
- przeprowadzenia właściwej oceny ryzyka zawodowego dla pracowników zatrudnionych na poszczególnych stanowiskach pracy – 16 przypadków,
- prawidłowego funkcjonowania systemu udzielania I pomocy oraz profilaktycznej opieki lekarskiej nad pracownikami – 23 przypadki,
- zapewnienia pracownikom właściwych pomieszczeń sanitarno-higienicznych i pomieszczeń pracy - 36 przypadków,
- właściwej klasyfikacji i oznakowania niebezpiecznych chemikaliów, produktów biobójczych, braku lub błędnych kart charakterystyki, braku myjek do oczu lub natrysków do ciała przy pracach z produktami klasyfikowanymi jako żrące – 52 przypadki.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

Wykres 11 Nakazy wydane w roku 2018 (ogólna liczba 262)

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

1.2. Czynniki szkodliwe dla zdrowia (narażenie zawodowe)

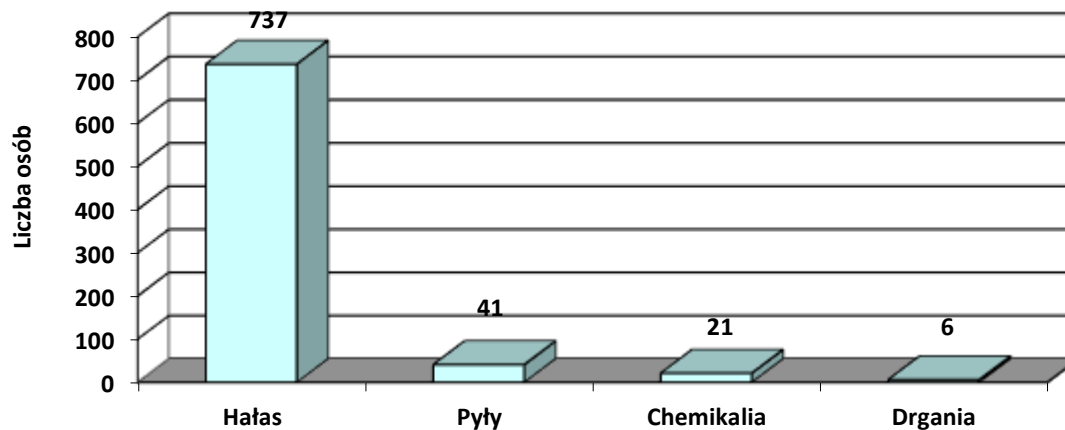
Dla czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy określone zostały, i są prawnie obowiązujące, normatywy higieniczne, tj. wartości, których w środowisku pracy przekraczać nie wolno. Powyższe ma na celu zapewnienie takich warunków pracy, które nie spowodują negatywnych zmian w zdrowiu pracownika wykonującego pracę przez cały okres aktywności zawodowej. Niestety, tak określone wymogi nie wszędzie są zachowane. Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występowały w 65 zakładach pracy na terenie powiatu gnieźnieńskiego, tj. przeszło 11 % ogółu objętych nadzorem i jest to wartość porównywalna z latami ubiegłymi. W roku 2017r. przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występowały w 60 zakładach. W warunkach niezgodnych z obowiązującymi normatywami higienicznymi pracowało 813 osób, tj. prawie 5 % wszystkich zatrudnionych. Liczba ta wzrosła w porównaniu z rokiem ubiegłym, gdzie w warunkach niezgodnych z wymogami zatrudnione były 754 osoby. Najczęściej przekraczana jest norma higieniczna obowiązująca dla hałasu, tj. 85 dBA. Praca w takich warunkach stwarza ryzyko powstania trwałego ubytku słuchu. W takim narażeniu pracowało w 2018 r. 737 osób zatrudnionych głównie w zakładach zajmujących się obróbką drewna i metalu. W ciągu całego roku sprawozdawczego w 2 zakładach stwierdzono nadmierne zapylenie powietrza na stanowiskach

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

pracy dot. zakładów przetwórstwa wyrobów z metalu oraz innych wyrobów niemetalicznych. Zatrudnionych w zapyleniu wyższym od maksymalnie dopuszczalnego zatrudnionych było 41 pracowników. W roku 2017 w warunkach podwyższonych wartości NDS zatrudnionych było 35 pracowników, w roku 2016 30 pracowników. Jednocześnie należy dodać, iż przekroczenia wartości maksymalnych nie były duże. Wzrost liczby narażonych na ponadnormatywne zapylenie w roku sprawozdawczym spowodowany był wzrostem zatrudnienia w tych zakładach, a co za tym idzie wzrostem liczby pracowników ekspozowanych na zapylenie.

W narażeniu na ponadnormatywne drgania mechaniczne przekazywane na kończyny górne pracowało 6 osób, zatrudnionych w 2 zakładach pracy zajmujących się przetwórstwem wyrobów z metalu. W związku z powyższym zabezpieczono pracowników w specjalistyczne rękawice antywibracyjne. Stwierdzono 2 przypadki zatrudnienia na stanowiskach, gdzie czynniki chemiczne występowałyby w stężeniach wyższych od dopuszczalnych. W takich warunkach pracowało 21 osób zatrudnionych w zakładach zajmujących się przetwórstwem tworzyw sztucznych oraz produkcją maszyn i urządzeń.

Wykres 12 Liczba osób pracujących w przekroczeniach Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń (NDS) i Najwyższych Dopuszczalnych Natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

Największym problemem na terenie powiatu gnieźnieńskiego w 2018 r. była praca w ekspozycji na hałas przekraczający wartość normy higienicznej. Przez podejmowane działania wyegzekwowano od pracodawców obowiązek opracowania i wdrażania w życie programów ograniczania narażenia na ten czynnik szkodliwy dla zdrowia. Pracodawcy w ramach przyjętych programów wprowadzają również nowe rozwiązania techniczne, takie jak obudowy dźwiękochłonne maszyn, modernizacja parku maszynowego, wydzielenie i izolacja,

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

tw. „głośnych” stanowisk. Niekiedy podejmowano działania organizacyjne polegające na skracaniu czasu ekspozycji na nadmierny hałas.

Egzekwowano od pracodawców zaopatrzenie pracowników w osobiste ochrony słuchu oraz konsekwentne przestrzeganie ich stosowania, a także terminowe przeprowadzanie badań lekarskich profilaktycznych wraz z badaniami audiometrycznymi.

Istotne zagrożenie dla zdrowia może stanowić zawodowy kontakt z czynnikami rakotwórczymi. Zatrudnianie pracowników w kontakcie z tego rodzaju czynnikami występowało w 11 obiektach na terenie powiatu gnieźnieńskiego. W roku 2018 skontrolowano 1 obiekt, gdzie w ekspozycji na czynniki kancerogenne pracują 2 osoby. W roku 2017 na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonowało 19 podmiotów, w których pracownicy mieli kontakt z czynnikami rakotwórczymi. W porównaniu z rokiem 2017 odnotowano spadek o 8 zakładów. Jest to spowodowane faktem, iż zakłady rezygnują ze stosowania w procesach produkcyjnych materiałów klasyfikowanych jako rakotwórcze. Powyższe dotyczy zakładów przetwórstwa drewna, jak i zakładów wykorzystujących produkty chemiczne klasyfikowane jako rakotwórcze.

2. Choroby zawodowe

W 2018 r. zgłoszono 35 podejrzeń dot. choroby zawodowej. W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających i administracyjnych wydano 25 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 6 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Łącznie po uprawomocnieniu decyzji stwierdzono 23, w tym 16 decyzji dotyczyło chorób tzw. „azbestozależnych”, które są grupą dominującą już od roku 2010 (stanowią obecnie ok. 70 % ogółu wszystkich stwierdzanych chorób).

Najczęściej są to choroby opłucnej lub osierdzia, jak i choroby nowotworowe powstałe na skutek zawodowego narażenia na pyły azbestu. Zachorowania dotyczą pracowników branży azbestowej, tj. zakładów zajmujących się w przeszłości przerobem azbestu. Osoby te zostały objęte stałą opieką lekarską profilaktyczną w ramach tzw. programu AMIANTUS.

W roku 2018 stwierdzono 1 zachorowanie na boreliozę, które dot. pracownika zatrudnionego w przeszłości w leśnictwie oraz 2 przypadki przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego wywołanej również sposobem wykonywania pracy, 1 przypadek zewnątrzpochoźnego alergicznego zapalenia pęcherzyków płucnych oraz 1 choroby płuc wywołanej pyłem metali twardych.

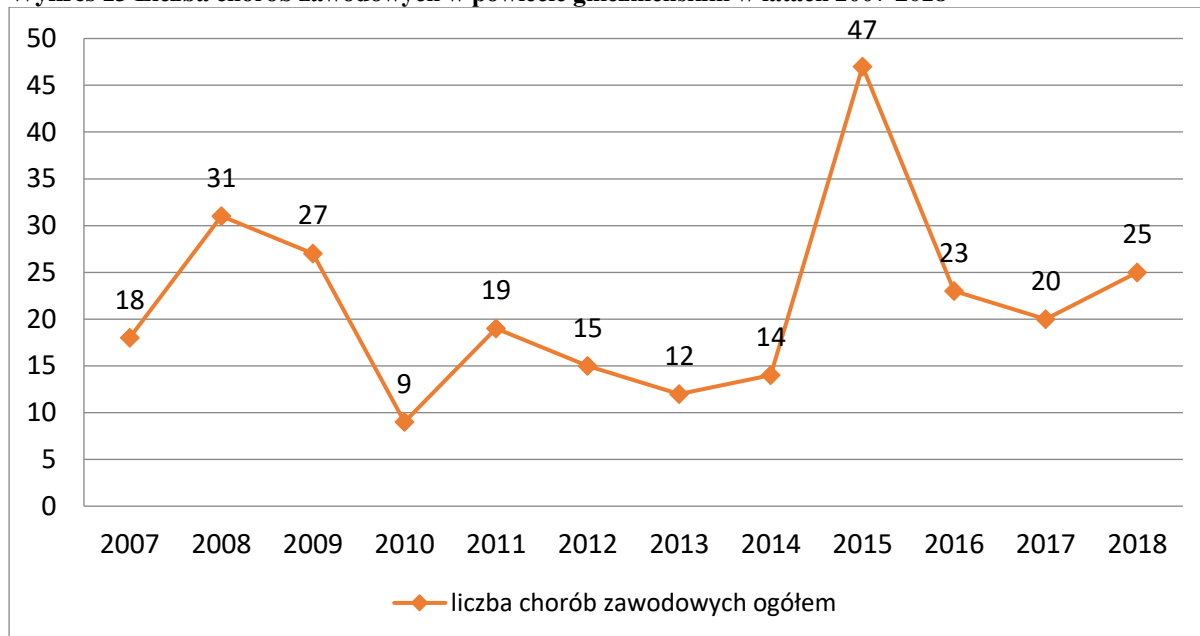

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIĘŃSKIEGO W 2018 ROKU

Pomimo dużej ilości osób zatrudnionych w warunkach ryzyka uszkodzenia słuchu, od kilku już lat, nie stwierdza się zawodowego uszkodzenia słuchu.

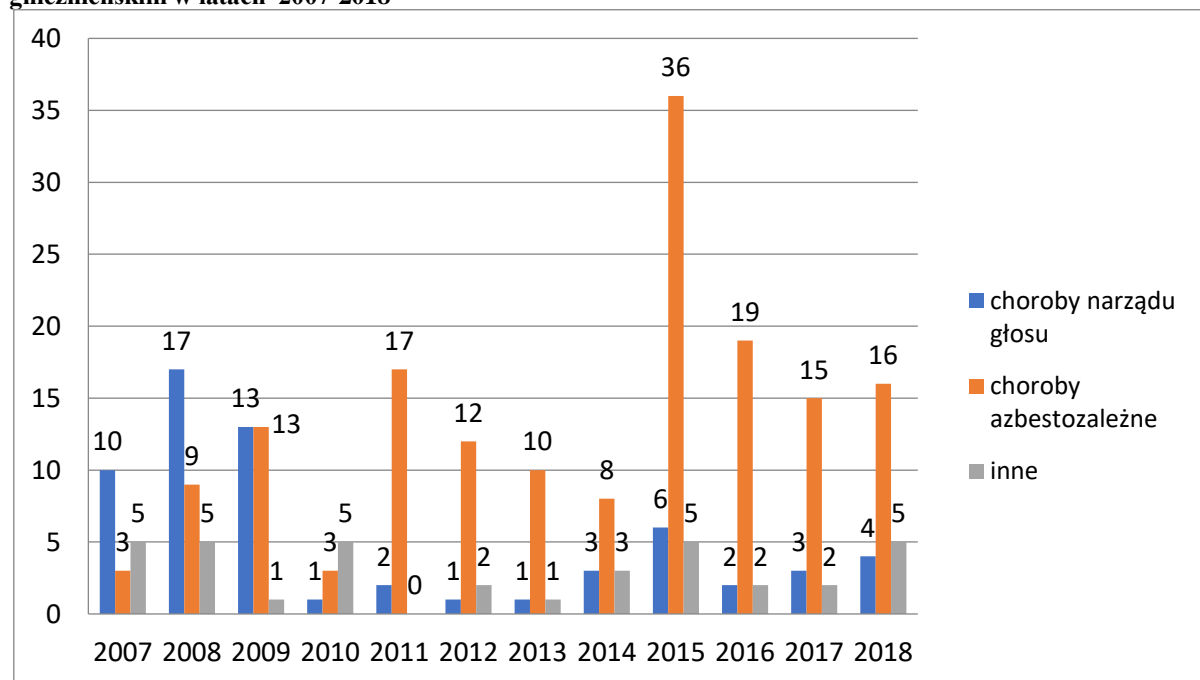
W roku 2018 odnotowano 4 przypadki chorób zawodowych związanych z nadmiernym obciążeniem narządu głosu nauczycieli.

Wykres 13 Liczba chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2007-2018

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

Wykres 14 Liczba chorób zawodowych w poszczególnych grupach chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2007-2018

Źródło: opracowanie własne (PSSE Gniezno)

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

3.Substancje i preparaty niebezpieczne, prekursory narkotyków, produkty biobójcze, detergenty oraz środki zastępcze

W 2018 r. prowadzono stały nadzór nad chemikaliami, w tym prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, detergentami, produktami biobójczymi, środkami ochrony roślin oraz środkami zastępczymi czyli tzw. „dopalaczami”. Dotyczy zarówno producentów, importerów, dystrybutorów i stosujących. Wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w ewidencji obiektów w roku 2018 było 287 zakładów (dot. producentów, importerów, dalszych użytkowników, dystrybutorów oraz stosujących). Łącznie w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin przeprowadzono 132 kontrole, z czego 39 wykazały naruszenia przepisów w zakresie chemikaliów, które dotyczyły głównie zakładów wykorzystujących w cyklu produkcyjnym chemikalia. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku lub błędnych kart charakterystyki, błędnego oznakowania opakowań stosowanych chemikaliów, braku natrysków do przemywania oczu lub ciała przy pracach z produktami klasyfikowanymi jako żrące. W związku z powyższym wydano 36 decyzji zarządzających usunięcie stwierdzonych w tym zakresie nieprawidłowości.

Prowadzono nadzór nad przestrzeganiem wymogów związanych z wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych. Objętych ewidencją w 2018r. było 28 podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze, w tym 1 producent. Przeprowadzono 25 kontroli, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór w zakresie detergentów skierowany był głównie na producentów i dużych dystrybutorów, gdzie przeprowadzono ogółem 8 kontroli, które nie wykazały nieprawidłowości.

W roku 2018 nie przeprowadzono kontroli związanej z wprowadzaniem do obrotu tzw. „dopalaczy”, co było spowodowane faktem, iż na terenie powiatu gnieźnieńskiego nie funkcjonowały podmioty, co do którego istniałoby podejrzenie, iż mogą wprowadzać do obrotu środki zastępcze. W roku 2018 otrzymano 2 zgłoszenia zatrucia środkiem zastępczym z placówki medycznej, zgłoszenia dotyczyły mężczyzn w wieku 17 lat i 26 lat. W obu przypadkach jako przyczynę zatrucia podano „dopalacz”.

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

**Ocena stanu sanitarnego
placówek dla dzieci i
młodzieży**

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

1. Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży

W 2018 r. pod nadzorem znajdowało się 120 obiektów nauczania i pobytu dzieci i młodzieży. Nadzór sanitarny sprawowany był w zakresie: higieny procesów nauczania i wychowania, higieny pomieszczeń, mikroklimatu oraz wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach, organizacji dożywiania, prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, przestrzegania przepisów o substancjach niebezpiecznych i preparatach chemicznych w pracowniach.

W 2018 r. przeprowadzono 153 kontrole (żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych, zespołów szkół, szkół policealnych, liceum, uczelni wyższych, dom studencki, placówek opiekuńczo-wychowawczych, placówek wsparcia dziennego, zakładów poprawczych).

1.1. Stan sanitarny budynków, w których funkcjonują placówki dla dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego nie stwierdzono funkcjonowania budynków, które funkcjonują jako placówki dla dzieci i młodzieży w złym stanie sanitarno-technicznym, nakładane decyzje administracyjne dotyczyły prac stanowiących bieżące remonty, naprawy i konserwację.

W celu dalszej poprawy stanu technicznego obiektów w 2018 r. wydano 18 decyzji administracyjnych oraz 13 decyzji płatniczych. Stwierdzane nieprawidłowości najczęściej dotyczyły poprawy stanu sanitarno-technicznego: toalet, dróg dojścia i ogrodzenia, sal lekcyjnych i innych sal zajęć dla dzieci i młodzieży, boisk sportowych i innych.

1.2. Zaplecze sanitarne placówek dla dzieci i młodzieży oraz warunki do utrzymania higieny osobistej

Za właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach oświatowych uznaje się sanitariaty zaopatrzone w ciepłą i zimną bieżącą wodę, papier toaletowy, mydło w płynie, ręczniki jednorazowe lub elektryczne suszarki do rąk. Pomieszczenia te powinny być utrzymane w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej. Taki stan umożliwia utrzymanie higieny osobistej dzieci i młodzieży oraz zapobiega szerzeniu się chorób zakaźnych. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego wszystkie placówki podłączone są do wodociągów wiejskich lub miejskich. Dziewięć placówek nie jest podłączone do kanalizacji ogólnej – nieczystości odprowadzane są do szamb bezodpływowych (3 przedszkola, 4 szkoły podstawowe i 1 zespół szkół), a w jednej szkole podstawowej funkcjonuje własna

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

oczyszczalnia ścieków. Nie stwierdzono przekroczenia norm dostępności do urządzeń sanitarnych oraz placówek w złym stanie sanitarno-technicznym.

1.3. Ergonomia wyposażenia placówek dla dzieci i młodzieży

W 2018 r. przeprowadzono pomiary dostosowania mebli szkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży w 3 placówkach miejskich i 4 placówkach wiejskich. Nie stwierdzono niedostosowania mebli do zasad ergonomii, co jest wynikiem wcześniejszych zaleceń pokontrolnych. Stosując się do obowiązujących norm i przepisów wyposażenie placówek dla dzieci i młodzieży powinno posiadać certyfikaty o zgodności wyrobu z obowiązującymi normami lub atesty potwierdzające bezpieczeństwo korzystania z nich.

Kontrole w niniejszym zakresie wykazały, że ok. 60% skontrolowanych placówek posiada wszystkie meble będące wyposażeniem placówki z certyfikatami (50 placówek funkcjonujących na terenach miast i 21 na terenach wiejskich), 34% kontrolowanych placówek posiada meble zaopatrzone w certyfikaty powyżej 50% (są to 22 placówki miejskie i 11 wiejskich), a ok 5% kontrolowanych placówek posiada meble zaopatrzone w certyfikaty poniżej 50% (2 placówki wiejskie).

W październiku 2018r. na terenie całego kraju przeprowadzona została ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Celem wydarzenia była edukacja prozdrowotna ukierunkowana na profilaktykę wad postawy. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego przeprowadzono pomiary obciążenia uczniów tornistrami szkolnymi w odniesieniu do wagi ciała w dwóch placówkach oświatowych, w szkole podstawowej miejskiej i wiejskiej. Pomiarami objęto łącznie 619 uczniów klas 1 – 8 i stwierdzono, że tylko 36% uczniów szkoły wiejskiej i 25% uczniów szkoły miejskiej nosi tornistry o właściwym ciężarze, większość (powyżej 42 % uczniów) przekracza 10% próg, w tym aż 22% uczniów szkoły wiejskiej i 32% uczniów szkoły miejskiej nosi tornistry o wadze znacznie przekraczającej wagę ciała. Opracowane wyniki pomiarów celem podjęcia działań zmierzających do poprawy sytuacji przesłano do dyrektorów placówek oświatowych oraz organów założycielskich. Wyniki ww. badań zamieszczono na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie.

1.4. Zapewnienie miejsca na podręczniki i przybory szkolne

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach* (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.), wszystkie placówki z terenu powiatu gnieźnieńskiego

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

zapewniają uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych. Uczniowie mogą pozostawić w szkołach podręczniki i przybory w szafkach na korytarzach szkolnych lub w salach lekcyjnych. W 23 placówkach wszyscy uczniowie posiadają indywidualne szafki, natomiast w pozostałych 31 szkołach uczniowie klas 1-3 mają zapewnione miejsca w swoich salach, a klas 4-8 pozostawiają przybory szkolne w szafkach indywidualnych. W trakcie kontroli zaobserwowano zwiększającą się ilość szkół, w których zapewnia się uczniom indywidualne szafki (5 szkół miejskich i 4 szkoły wiejskie).

1.5 Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W 2018 r. na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonowały 52 szkoły, z pośród których 1 placówka wiejska nie posiadała wystarczającej infrastruktury do prowadzenia zajęć w-f, dlatego lekcje prowadzone są na korytarzach szkolnych i w pomieszczeniach nie przeznaczonych na te cele. W 2018 r. na terenach wiejskich powstały 4 nowe, z zapleczem sanitarnym sale sportowe. Uczniowie z 24 placówek bez względu na posiadaną infrastrukturę dodatkowo korzystają z innych obiektów sportowych: sal gimnastycznych, hal sportowych, boisk i basenu. Analiza w tym zakresie wykazała, że ok 80% kontrolowanych pod tym kątem placówek posiada sprzęt sportowy w 100% zaopatrzonej w certyfikaty (są to 63 placówki miejskie i 25 wiejskich), 15,5% skontrolowanych placówek posiada sprzęt sportowy który zaopatrzonej jest w certyfikaty powyżej 50% (4 placówki miejskie i 6 wiejskich), a pozostały odsetek placówek posiada sprzęt sportowy zaopatrzonej w certyfikaty poniżej 50% (5 placówek miejskich i 2 wiejskie).

1.6. Rozkład zajęć oraz organizacja czasu pobytu w szkole

Ocena rozkładu zajęć lekcyjnych prowadzona jest systematycznie podczas bieżących kontroli i nie była przedmiotem postępowania administracyjnego. W salach lekcyjnych podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono zagęszczenia uczniów. Zmianowość zajęć lekcyjnych prowadzona była w 8 szkołach podstawowych i 3 zespołach szkół. W odniesieniu do ubiegłego roku ilość szkół, w których zajęcia prowadzone są w systemie dwuzmianowym nie uległ zmianie. System ten często wprowadzany jest w klasach młodszych, których pobyt w szkole jest krótszy i spowodowany ograniczonymi możliwościami lokalowymi. Uczniowie dowożeni są do 30 szkół wiejskich.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

1.7. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2018r. sprawowano nadzór nad zorganizowanym wypoczynkiem dla dzieci i młodzieży. Na terenie powiatu wypoczynek zimowy i letni zorganizowano w obiektach świadczących całoroczne usługi hotelarskie, obozach pod namiotami oraz w miejscu zamieszkania, w formie półkolonii. Zgłoszono łącznie 122 turnusy, z tego 79 skontrolowano.

Z wypoczynku podczas ferii zimowych i wakacji letnich skorzystało 2 926 uczestników. Wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowano w obiektach całorocznych usług hotelarskich (16 turnusów), obozach pod namiotami (11 turnusów), miejscu zamieszkania (95 turnusów). W 2018r. w 3 skontrolowanych turnusach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły braku aktualnych badań lekarskich personelu, niedostatecznej ilości urządzeń sanitarnych oraz braku ciepłej wody do mycia rąk.

1.8. Żłobki i kluby dziecięce

Pod nadzorem w 2018 r. znajdowało się 5 żłobków oraz 1 klub dziecięcy (5 placówek na terenie miast i 1 na terenie wiejskim). Z opieki w tych placówkach korzystało 225 dzieci. Skontrolowano wszystkie placówki, nie stwierdzano nieprawidłowości.

**STAN SANITARNY
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU**

**Oświata zdrowotna
i promocja zdrowia**

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

1. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia

W 2018r. przeprowadzono 75 wizytacji oceniających realizację programów edukacyjnych w placówkach oświatowo wychowawczych (26 przedszkoli, 39 szkoły podstawowe, 10 szkoły ponadgimnazjalne). W placówkach inicjowano, organizowano, koordynowano i nadzorowano działalność oświatowo-zdrowotną celem kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych w zakresie prawidłowego żywienia, aktywności fizycznej, profilaktyki antytytoniowej, profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, profilaktyki HIV/AIDS, promocji zdrowego stylu życia. Działania informacyjno-edukacyjne o tematyce dotyczącej profilaktyki zdrowotnej prowadzono także w 25 placówkach ochrony zdrowia oraz za pośrednictwem 10 lokalnych mediów.

2. Realizowane programy zdrowotne

2.1. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Programy edukacyjne dla dzieci: „*Czyste Powietrze Wokół Nas*”, realizowany na terenie przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach. W roku szkolnym 2017/2018 (X edycja) programem edukacyjnym objęto łącznie 11 placówek, 1044 dzieci. Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „*Bieg po zdrowie*”, adresowany do uczniów IV klas szkół podstawowych, realizowany w 12 szkołach, wśród 710 dzieci oraz ich rodziców.

Inne działania: konkurs o zasięgu wojewódzkim „*Palić, nie palić – oto jest pytanie?*” dla uczniów kl. V szkół podstawowych, w tej edycji uczniowie przygotowywali grę planszową. Wpłynęły 4 prace, z których jedna zdobyła II miejsce w etapie wojewódzkim konkursu; kontynuacja działań edukacyjnych skierowanych do różnych odbiorców min. do kobiet palących w ciąży, młodzieży szkół gimnazjalnych, projekt „*Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra tytoń*” szkolenie dla 16 uczniów klasy VIII, uczestników wycieczki zimowego i letniego; obchody Światowego Dnia bez Tytoniu, Światowego Dnia Rzucania Palenia, podczas których zorganizowano się m.in. punkty informacyjno-edukacyjne 130 osób.

2.2. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Grupę docelową programu stanowił ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych w wieku prokreacyjnym, uczniów 10 szkół ponadgimnazjalnych oraz w 25 placówkach ochrony zdrowia. Za pośrednictwem lokalnych mediów informowano o kampaniach społecznych, konferencjach, szkoleniach, adresach punktach wykonywania bezpłatnych i anonimowych testów w kierunku HIV. Działania informacyjno-edukacyjne

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

realizowano podczas takich wydarzeń jak: Światowy Dzień AIDS, Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS, Bezpieczne Walentynki oraz Europejski Tydzień Testowania.

Inne działania: projekt „*Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra HIV*”, realizacja projektu polegała na przeprowadzeniu szkolenia i zajęć warsztatowych wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych (27 uczniów); współpraca z III LO Gniezno przy organizacji powiatowego konkursu wiedzy o HIV/AIDS, w którym udział wzięło 23 finalistów oraz koordynowanie konkursu o zasięgu wojewódzkim dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych

2.3. Profilaktyka nadwagi i otyłości. Ogólnopolski program edukacyjny „*Trzymaj Formę!*”

Program promujący zasady zbilansowanej diety i aktywności fizycznej wśród uczniów klas V-VI szkół podstawowych i gimnazjów, realizowany jest metodą projektu, w ramach programu organizowany jest *Konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia*. W roku szkolnym 2017/2018 program realizowano w 10 szkołach, wśród 1474 uczniów.

2.4. Program „*Moje Dziecko Idzie do Szkoły*”.

Celem programu było podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia. W programie udział wzięło 37 przedszkoli i szkół podstawowych, 850 dzieci i ich rodzice.

2.5. „*Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych*”.

W ramach projektu w 11 szkołach ponadgimnazjalnych koordynowano program pt. „*ARS, czyli jak dbać o miłość?*”, którym objęto 646 osób.

2.6. Zapobieganie chorobom nowotworowym

W ramach **profilaktyki raka szyjki macicy** w 6-ciu szkołach ponadgimnazjalnych, wśród 618 uczniów kontynuowano realizację programu „*Wybierz życie – pierwszy krok*”. Podczas wakacji letnich prowadzono także działania informacyjno-edukacyjne w ramach profilaktyki raka skóry, promując bezpieczne opalanie min. wśród uczestników kolonii i obozów oraz klientów solarium. Dla pacjentów placówek ochrony zdrowia przekazano plakaty i ulotki o tematyce onkologicznej.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

2.7. Zapobieganie chorobom zakaźnym

Akcja informacyjno-edukacyjna nt. różnych chorób zakaźnych głównie za pośrednictwem strony internetowej PSSE i mediów np. grypy, odry, wzw A, ASF, chorób odkleszczowych, propagowanie szczepień ochronnych w ramach min. „Europejskiego Tygodnia Szczepień” (kwiecień), „Ogólnopolski Dzień Szczepień” (7 grudzień).

2.8. Światowy Dzień Zdrowia.

W roku 2018 hasło Światowego Dnia zdrowia brzmiało „Zdrowie dla wszystkich”. Tematem przewodnim była „Powszechna opieka zdrowotna”. Informacje przekazano dla ogółu społeczeństwa za pośrednictwem mediów.

2.9. Działania edukacyjno-informacyjne na temat niebezpieczeństw związanych ze stosowaniem dopalaczy.

We współpracy z Komendą Powiatową Policji w Gnieźnie realizowano Projekt edukacyjny „Wiem-nie biorę! Jestem bezpieczny”. Wśród młodzieży przeprowadzono 2 spotkania z młodzieżą, w których udział wzięło 66 uczniów.

2.10. Działania informacyjno-edukacyjne

Prowadzono akcję informacyjno-edukacyjną podczas wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży dotyczącą zagadnień związanych z bezpieczeństwem oraz profilaktyką zdrowotną w 27 miejscach wypoczynku dla 1200 uczestników. Prowadzono akcję informacyjno-edukacyjną „Mały kleszcz-duży problem” dla kadry pedagogicznej, opiekunów i pielęgniarek obozów i kolonii – 17 placówek – 60 osób. Współorganizowano z Wydziałem Zdrowia Starostwa Powiatowego w Gnieźnie konferencję i forum nt. otyłości dla ok. 100 dzieci ze szkół podstawowych. Prowadzono edukację prozdrowotną ukierunkowaną na profilaktykę wad postawy podczas „Ogólnopolskiego Dnia Tornistra” , podczas której przekazywano informacje, dla dzieci i rodziców na temat wyboru właściwego tornistra, jego prawidłowego pakowania, użytkowania oraz kształtowania nawyków prawidłowej postawy ciała. Działania prowadzono w 2 szkołach, udział wzięło 619 uczniów.

STAN SANITARNY POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2018 ROKU

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba nadzorowanych w 2018 r. zakładów żywności i żywienia w powiecie gnieźnieńskim.....	6
Wykres 2 Liczba przypadków odry w powiecie gnieźnieńskim w latach 1999-2018.....	25
Wykres 3 Liczba przypadków różyczki w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014-2018.....	26
Wykres 4 Liczba zachorowań na gruźlicę w powiecie gnieźnieńskim z podziałem	26
Wykres 5 Liczba zachorowań na salmonellozy w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014-2018	28
Wykres 6 Liczba zachorowań wywołanych przez rotawirusy w latach 2017-2018 z podziałem na grupy wiekowe	29
Wykres 7 Liczba zachorowań na boreliozę w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014-2018.....	30
Wykres 8 Liczba osób mających kontakt ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę i poddanych szczepieniom poekspozycyjnym przeciwko wściekliznie w latach 2014-2018..	30
Wykres 9 Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014-2018..	32
Wykres 10 Liczba zakładów pracy na terenie powiatu gnieźnieńskiego objętych nadzorem w 2018 r. w zależności od zatrudnienia	53
Wykres 11 Nakazy wydane w roku 2018 (ogólna liczba 262)	54
Wykres 12 Liczba osób pracujących w przekroczeniach Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń (NDS) i Najwyższych Dopuszczalnych Natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia.....	55
Wykres 13 Liczba chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2007-2018.....	57
Wykres 14 Liczba chorób zawodowych w poszczególnych grupach chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2007-2018	57

Spis tabel

Tabela 1 Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia na terenie powiatu gnieźnieńskiego w latach 2015 – 2018	8
Tabela 2 Jakość zdrowotna środków spożywczych na terenie powiatu gnieźnieńskiego w latach 2015 - 2018	14
Tabela 3 Odsetek kwestionowanych próbek na przestrzeni lat 2015-2018 na terenie powiatu gnieźnieńskiego	15
Tabela 4 Dane dotyczące otrzymanych powiadomień alarmowych/informacyjnych w systemie RASFF lub w systemie AAC w 2018 r.	17
Tabela 5 Liczba zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę wg. wieku chorych w powiecie gnieźnieńskim za 2018 r.	27
Tabela 6 Liczba zachorowań na chorobę meningokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014 -2018.....	31
Tabela 7 Liczba zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2014-2018.....	32
Tabela 8 Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim w 2018 r.....	37
Tabela 9 Stan na dzień 31.12.2018r. zwodociągowania powiatu gnieźnieńskiego	38